

BOG BOGOVA

»Ne! Dolenjskemu listu nobenega oglasa, ker je o nas pisal. Poročevalcu nobenega oglasa, ker je tudi nekaj objavil. T ravicj pa zato ne, ker ni o nas nič pisala!«

Tako se ne dela

Zaradi neplačanih davkov so se prejšnji teden oglašili pri posestniku Andreju Colariču v Slinovcah izterjevalci občine Kostanjevica-Podbočje. Colarič jih je pričakal s sekuro v rokah in jim grozil, da jih bo pobil. Zaradi nasilne preprečitve uradnega akta in nevarne grožnje se bo zagovarjal na sodišču.

Vino in hitrost

Marijan Merlak, trgovski pomočnik iz Ljubljane, se je 10. novembra vračal z motornim kolesom iz Brune vasi pri Mokronogu proti domu. Zaradi vinenosti in nagle vožnje se je prevrnil. Pri tem je motorno kolo utrpelo hude okvare, sam pa je dobil lažje telesne poškodbe.

Autobus in ciganski voz sta trčila

Prvega novembra je prišlo v Črnomlju do trčenja avtobusa Vinica-Novo mesto s ciganskim vozom. Cigani so vozili po levi strani, na tem kraju pa je tudi oster nepregleden ovinek. Na avtobusu je škoda za okoli 30 tisoč dinarjev.

Trčenje kolesarjev

Kolesarka F. M. in kolesarka J. Z. sta 12. novembra trčila na cesti na Malem Slatniku. Do trčenja je prišlo tako, da je kolesarka zavozila s kolesom v zadnji del kolesa F. M. Oba sta padla, pri čemer je kolesar dobil lažje, kolesarka pa težje poškodbe.

Spet vino in nagla vožnja

Uslužbenca Okrajne gozdne uprave Novo mesto H. in A. sta se 6. novembra okoli 22.30 ure peljala z motornim kolesom iz Črnomlja v Novo mesto. Na osemnem zavoju pri Zajcu pod Gorjanci sta se zaradi nagle vožnje in vinenosti voznika prevrnila. Na vozilu je škoda za okoli 10.000 din, prav tako pa je zadaj sedeči A. dobil težje poškodbe.

Spremembe v črnomaljskih trgovinah

Da bi se črnomaljska kmetijska zadruga lahko v celoti posvetila svojim osnovni nalogi, pospeševanju kmetijstva, so njeni člani na polletnem običnem zboru pooblastili upravni odbor, da sklepa o izločitvi trgovine iz dejavnosti zadruga. Upravni odbor je sklenil izločiti iz poslovanja špecerijo in manufakturo, zadrugi pa še naprej železnilno. To trgovino potrebuje kmetijska zadruga za oskrbo zadržnikov s semenji, z umetnimi gnojili, s škropivci, z orodjem, s stroji, in z gradbenimi materiali.

Američani kupujejo v Sisku

Železarna v Sisku je leta 1955 privratar prodala 1380 ton svojih proizvodov v tuje države. Od tega se pojavljajo v železarni vedno novi kupci iz Avstrije, Anglije, ZDA, SZ, obeh Nemčij, Bolgarije, Romunije in Indije. Ze lani so prodali v tujino nad 9000 ton, letos pa že 15.500 ton brezžvižnih in »ozing« cevi. Amerikanci so letos kupili v Sisku 5200 ton cevi, Angleži 3000 itd. Železarna ni dobila v zadnjih dveh letih niti ene pritožbe tujih kupcev.

Krompir imajo, živine pa ne

Kmetje v občini Trebnje imajo letos izredno veliko krompirja, za katerega ni kupca. Posamezni kmetovalci imajo tudi po več vagonov krompirja. Pravi, da bi do spomladi lahko z njim spitali precej prašičev ali govedi, pa nimajo denarja za nakup živine.

Tu bi morala pomagati kmetijska zadruga in kreditirati kmetovalcem nakup pravega reja ali pisanje, tako kot to delajo zadruga v Beli krajini in tudi KZ Žužembek, na temelju pogodbe med rojcem in zadrugo. Pitana živina ima lepo ceno in jo je lahko prodati. Od takega sodelovanja imajo korist kmet, zadruga in skupnost. Kaj ko bi začele vse kmetijske zadruga v okraju posnemati vsestransko živahno dejavnost kmetijske zadruga?

Prvi nasadi hmelja pri Črnomlju

Kmetijska zadruga Črnomelj pripravila ob sodelovanju s Proizvodno združeno zvezo dogovor za saditev hmelja. Predvidevajo, da bi zaenkrat zasadijo ob cesti proti Vranovcem 5 hektarjev. Dosedaj se je odločilo 5 posestnikov, ki bi deloma sami, deloma pa v pogodbenem sodelovanju z zadrugo pričeli gojiti hmelj. Upajo, da se bodo odločili še drugi kmetovalci, ki imajo v tem predelu polja.

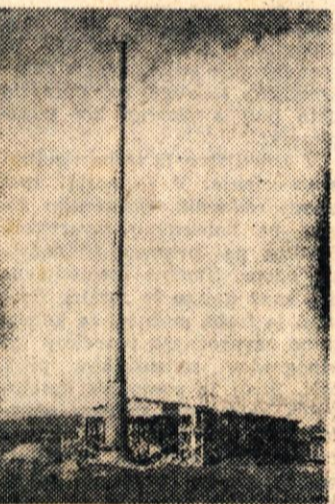
Kmetijska zadruga Črnomelj je pričela letos tudi s pogodbenim pridelovanjem semenske pšenice. Iz inozemstva so dobili 1.600 kg semenske pšenice, ki so jo oddali združnikom za razmnožitev. To je znana italijanska sorta, kot jo pridelujejo v metliški okolici.

Skrajna malomarnost

Stanko Legat je 3. novembra prenočil na kozolec posestnice Jožefe Erjavce na Vel. Podljubnu. Ponoči si je prižgal cigareto in zaspal. Pri tem mu je goreč ogorek padel v seno. Ker ga ni mogel doseči, ga je kar pustil in odšel. Kozolec je pogorel do tal. Res skrajna malomarnost in brezbrzižnost do tujega imetja.

Neprevidnost otroka

Jože Šimec iz Gribel je šel 7. novembra z vprežnim vozom v Desinc. Ne da bi vedel se mu

Nov tovarniški dimnik BELTA

Zadnje čase mnogo razpravljamo in tudi pisano o različnih osnutkih novih zakonov. Med važnejše vsekakor štejejo osnutek zakona o javnih uslužbenih, o pokojninskem zavarovanju, o invalidnih in osnutku zakona o delovnih razmerjih. Kateri osnutek bi bil bolj pomemben ne bi mogli reči, ker pravzaprav vsi skupaj predstavljajo celoto. Toda iz razprav in tudi pisanja v naših časopisih o teh osnutkih, gre večkrat tako daleč, da mislimo, da so zakoni že tu, da jih je ljudska skupščina že sprejela in da ne bo nobenih sprememb več. Pa ni tako. Lahko se do sprejema teh zakonov še marsikaj popravi in spremeni. Zato nam je lahko vzgled zakon o pokojninskem zavarovanju. Tam so bile že sprejete določene spremembe.

KOMISIJA DS ODLAČA O ZAPOSILTVU

Nov zakon je bil potreben prav zaradi zastarelosti dosedanjih predpisov in pa zaradi izrednega pomena, ki ga ima urejeno delovno razmerje za nemoteno delovanje tako go-

spodarskih organizacij, kakor vseh vrst javnih služb. Eden od najvažnejših razlogov za spremembo tega zakona je vsekakor delavsko samoupravljanje, ki ga stari predpisi niso upoštevali. Dosedanji predpisi so razmetani po Uradnih listih iz različnih let od 1948 do 1952. Ni prave preglednosti niti enotnosti. Vsekakor novi zakon predstavlja v nekem pogledu kodifikacijo delovnega prava in ga v gospodarskih organizacijah, kakor tudi ostalih, težko pričakujemo. V gospodarskih organizacijah so bili državni uslužbeni do uvedbe delavskega samoupravljanja v posebnem uslužbenem razmerju, delavci pa v posebnem delavskem razmerju. Ze leta 1952. je bila sicer ta razlika odpravljena, se pa še danes čutijo nekatere razlike. Z novo ureditvijo bo to odpravljeno. Poleg tega je treba upoštevati, da prvi del zakona velja za vse. Tako uvajamo načelo enotnosti delovnega razmerja, torej velja tudi za osebe v javnih službah. Vprašanje je, kako se delavsko samoupravljanje odraža v pripravljajoči se ureditvi delovnih razmerij v gospodarstvu. Odgovor nam daje osnutek na obsežnih straneh. Predvsem pa bi bilo dobro omeniti sprejem delavcev in pre-

Kaj nam obeta novi zakon o delovnih razmerjih

nehanje delovnega razmerja. Delavce bodo v bodoče sprejemali na delo tako, da bo moral za vsakogar, ki bo sprejet v službo, direktor predložiti posebni komisiji predlog za nastanek in prenehanje del. razmerja. Direktor ne bo mogel mimo te komisije sprejeti na delo nikogar. Po drugi strani pa bo morala komisija upoštevati tudi predloge direktorja. Komisija bo organ delavskega sveta, torej nov organ kolektiva.

DOHODKI IN NE PLAČE

Načrt zakona govori o osebnih dohodkih in ne več o plačah. Tudi to je novost. S svojim delom delavec dobi pravico, da je neposredno soudeležen na dohodku, ki ga delovni kolektiv došeže z gospodarjenjem. Ta ureditev osebni dohodkov, oziroma pravic delavcev do osebnih dohodkov pa temelji na načelu, da delavci ustvarjajo ta dohodek in da si s tem tudi sami pridobivajo pravico, da samostojno razdeljujejo tisti del

V atlantskem taboru na Zahodu vlada precejšen nemir in mrzličnost. Gre za spremembe v organizaciji zahodne politične in vojaške enotnosti, ki po mnenju Washingtona ne ustrezajo več spremenjenim razmeram oziroma povečani vojaški pomoči Sovjetske zveze. To sta predvsem ugotovila pred kratkim v Washingtonu predsednik Eisenhower in ministri predsednik Velike Britanije Macmillan. Zdal se je tudi izvedelo, da sta ta dva državnika skovala ob tej priložnosti načrt, ki ga nekateri imenujejo načrt »kolektivnih sil«, drugi načrt »integracije sil«, tretji pa kratko malo »politično medsebojno odvisnost«. Tretji izraz so skovali predvsem Američani, ki so po izstrelitvi sovjetskega umetnega satelita postali nekoliko ponižnejši, kot so bili.

Kako pa naj bi izgledala integracija sil v NATO ali atlantskem paktu? V Washingtonu in Londonu so mnenja, da bi bilo najbolje, če bi vsaka članica dobila tisto vlogo, ki ji najbolj ustreza po sposobnostih in gospodarski in vojaški moči. Tako bi ZDA in Velika Britanija proizvajale jedrsko orožje in vse mogoče izstrelke, Francija bi proizvajala lovec in podobno. To naj bi bila nekakšna racionalna delitev dela, ki naj bi omogočila čim bolj nemoteno delovanje pakta in krepitve njegove vojske in politične moči. Hkrati bi okrepili sodelovanje med znanstveniki držav članice in zamenjavo znanstvenih in vojaških informacij. Vse to pa je seveda odvisno od tega, če bo ameriški kongres sprejmenil tako imenovani

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Mac Mahonov zakon, ki prepoveduje posredovanje »Atomskih skrivnosti«, o katerih je znameniti ameriški znanstvenik Edward Teller v svoji abecedni za svoje otroke hudomušno zapisal pod črko S:

»S je Skrivnost, ki se lahko obrzi, ko ne bi zuna! bilo pametnih ljudi.«

Ti »pametni ljudje« pa so brez dvoma Rusi, ki v nekaterih zadevah vedo več kot Američani. Zato pa je nesmiselno skrivajo svoje skrivnosti pred lastnimi zavezniki, ko so te skrivnosti vendar že znane nasprotniku. Tako

»INTEGRACIJA SIL«

vsaj pravilo zagovorniki tesnejšega sodelovanja držav članice NATO. Potem je tudi mučno vprašanje kopčenja atomskega orožja na evropski celini. Uradni krogi in javno mnenje na Danskem so že povedali svoje o atomskih oporiščah na svojem ozemlju. Danska nikakor ne bo dovolila, da bi na njenem ozemlju ustanovili oporišča za raketne izstrelke, ki naj bi leteli proti Moskvi, noseč vodkove bombe. Dancem se močno odmeva v usseh večkratno sovjetsko opozorilo, da bi v tem primeru Sovjetska zveza najprej udarila po teh oporiščih, kar je sposobna storiti. Danes malokdo dvomi, da ne bi bila Sovjetska zveza sposobna tega storiti. Pa tudi v drugih državah, članicah NATO, ni čuti po-

sebnega navdušenja nad kopčenjem atomskega orožja na njihovem ozemlju. Te države nikakor nečajo postati »ameriške letalonosilke«, posebno še, ker so marsikje prepričani, da ZDA ne bi branile evropskega kopna tako, kot bi branile lastno ozemlje.

Sredi prihodnjega meseca bo v Parizu sestanek poglavarjev držav, ki so članice NATO, in tega sestanka se bo udeležil tudi Eisenhower. Takrat — tako vsaj zatrjuje ameriški in britanski krogi — bodo lahko vse članice »enakopravno« povedale svoje mnenje o teh in drugih vprašanjih. Toda nihče ne dvomi, da bodo ZDA prišle na sestanek z že izdelanim načrtom, ki ga bodo skušale vsiliti drugim družabnikom v paktu. Ta načrt pa predvsem ni všeč Franciji, ki je še močno jezna na ZDA in Veliko Britanijo zaradi pošiljk lahkega orožja Tuniziji. Francija bo hotela važnejše mesto v atlantski »družini«, kot je samo izdelovanje lovskih letal. Toda vprašanje je, če ji bodo sedanje finančne težave, zmeda v gospodarstvu in še večja zmeda v Alžiriji dovoljevale, da lahko nastopa kot enakopravni družabnik ZDA in Velike Britanije.

Celoten vtis o integracijskih naporih pa je le občutek jalovosti in krpanja. Čas namreč vedno bolj dokazuje brez-koristnost vojaških paktov. Toda koliko laže je slediti uhojeni poti, kot iskati drznih novih rešitev. Trmasta krepitve samo vojaških paktov ni pol, ki drži k resničnemu popuščanju nepotosti in miru. To je nekakšen začaran krog sodobnega sveta.

Kaj pravijo na Krasincu

Ce bi vse masno blato, ki ga imajo na vaških poteh na Krasincu, postrgali in odpeljali na njive, bi lahko pognojili vse njive. Na vozilu je škoda za okoli 10.000 din, prav tako pa je zadaj sedeči A. dobil težje poškodbe.

Dvanajst požarov so imeli zadnji dve leti v vasi in pravijo, da so zaradi tega vsi prestrašeni. V treh primerih so zgorale tudi stanovanjske hiše, sicer pa največ gorijo kozolci in podi. Kdo je požigalec? O tem neradi govorimo in samo zmi-gujemo z rameni. Trdijo, da tisti, ki je zaprt za devet požigov, ni pravi krivec, ker je potem gorelo še trikrat. Kako oni to vedo bolj kot on sam? Dosedaj so zgorale predvsem stare stavbe, namesto teh rastejo nove.

»Kaj mislite o prerogolantu steljnikov, ki jih imate vi največ?«

»Težava je v tem, ker bomo potem brez stelje. Slamo pri nas pokrmimo živini. Morda bi pričel najprej na manjših površinah. Tistih 18 hektarjev, ki so jih prečrali pred leti, ni pokazalo nič. Stelja raste prav ta-

Kratke IZ RAZNIH STRANI

V Beograd se je vrnila jugoslovanska partijska in državna delegacija, ki se je udeležila prvotni ob 40 letnici oktorske revolucije v Moskvi. Delegacija sta vodila Edvard Kardež in Aleksander Ranković. Hkrati je bil objavljen manifest miru, ki so ga delegacija komunističnih in delavskih partij posilje vsem narodom po svetu, in ga je podpisala tudi naša delegacija. V manifestu je tudi izražena misel, da socializma ni mogoče vsiliti na nobenemu narodu, ampak mora biti predvsem rezultat notranjega boja. V Moskvi je bila objavljena tudi deklaracija dvanajstih partij, ki je na naša delegacija ni podpisala. Na kongresu francoske radikalne stranke v Strasbourgu so privrženci Mendès-France pozvali predsednika vlade Felixa Galliarda, ki je tudi nekdanji naj nemudom sprejme predlog Tunizije in Maroka za začetek pogajanj z voditelji alžirskih upornikov o prenehanju vojne v Alžiriji.

»BETla dobila posojilo«
Republiški odbor za posojila je odobril investicijsko posojilo Belokranjski trikotni industriji »Beta« v Metliki v znesku 3.671.000 din. Podjetje ga bo uporabilo za priključek (s transformatorjem) na industrijski tok, za ureditev obratnih prostorov, za notranjo električno napeljava in nakup opreme. Po investicijskem programu se bo povečala zmogljivost podjetja za 24.000 kg svilenih trikotanj, hkrati pa bo moč v celoti izrabiti zmogljivost proizvodnje bombažne in volnene trikotaje. Vrednost proizvodnje se bo povečala za več kot 151 milijonov din. Hkrati je podjetje dobilo odobrenih 18.125.000 din za obratna sredstva.

»Sekretar egiptovske uprave za gradnjo suzanaške jezice je izjavil, da bo veljala gradnja tega jez v hidrocentrale 126 milijonov egiptovskih funtov in da bodo dela končana v štirih letih.«

»Po splošni svetovne zdravstvene organizacije se je začela epidemija azijske gripe zadnji čas spet širiti. Nov val gripe je zjel zlasti evropske države. Od srede oktobra do sred. oktobra je bilo v Avstriji okrog pol milijona ljudi, v Italiji pa pol milijona. O novem širjenju epidemije poročajo tudi iz Japonske in ZDA.«

»V Moskvi so se sestali znanstveniki 17 držav, ki razpravljajo o vprašanjih jedrske fizike, predvsem pa o jedrski reakciji. Med udeleženci so Velika Britanija, ZDA, Indija, Kitajska, Jugoslavija in Švedska.«

Sinu, fantu ali nečaku, ki je v vrstah JLA, pomeni Dolenjski list najlepši požarček vsakega tedna! — Naročite mu ga še danes!

Dne 7. aprila letos je pogorela domačija, zdaj pa stoji na njenem mestu že nova, seveda veliko lepša...

KOLEKTIV novomeške opekarne ZALOG

čestita za DAN REPUBLIKE vsem svojim odjemalcem in dobaviteljem, vsem poslovnim prijateljem in delovnim ljudem ter jim želi v prizadevanju za nadaljnji dvig življenja in stanovanjske ravni kar največ novih uspehov!

Prporočamo svoje priznane dobre izdelke, ki zagotavljajo hitreje gradnjo in zdrava stanovanja!

delavskega samoupravljanja. S tem zakonom postaja delovno razmerje tisto, kar v resnici je, namreč eden izmed predpogojev, da je lahko vsakdo v gospodarski organizaciji deležen pravice do samoupravljanja gospodarske organizacije oz. pri samostojnih zavodih pri udeležbi družbenega samoupravljanja.

delavskega samoupravljanja. S tem zakonom postaja delovno razmerje tisto, kar v resnici je, namreč eden izmed predpogojev, da je lahko vsakdo v gospodarski organizaciji deležen pravice do samoupravljanja gospodarske organizacije oz. pri samostojnih zavodih pri udeležbi družbenega samoupravljanja.

IN SE NEKATERE PODROBNOSTI

tega osnutka, ki bi vas utegnile zanimati: Doslej so se dopusti določali po kolektorskih dneh, nov osnutek pa predvideva, da se dopusti štejejo samo po delovnih dneh in pa po službenih letih, česar doslej nismo upoštevali. Tudi odmori v tovarnah naj bi bili odslej 30 minut. Posebej se ureja tudi dnevni počitek, za katerega je določeno, da mora trajati najmanj 12 ur dnevno in pa tedenski počitek, za katerega je določeno, da mora trajati najmanj 32 ur nepretrgoma. Pomembna določba je tudi ta, da morajo imeti gospodarske organizacije določeno število vajencev. To je važno predvsem zaradi perspektivnega plana gospodarskega razvoja. Preden bo kdo prevzel samo-

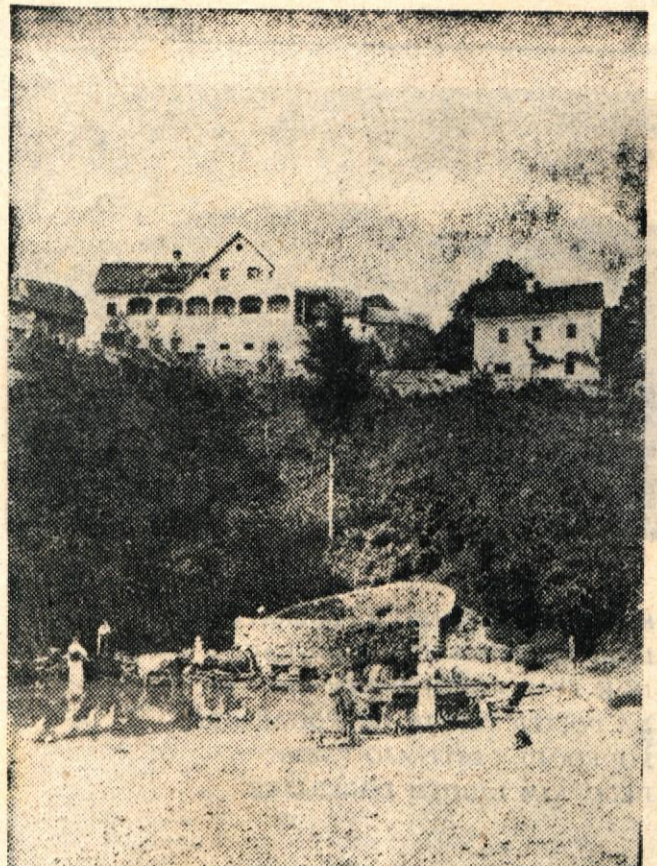
Po Metliki obnjenem prazniku

Ivanka Kraševc, vajenka metliške šiviljske zadruge, je bila rada že v najnežnejših letih; v gimnazijskem pevskem zboru in v mešanem zboru KUD je vsem ukazal njen mehki alt. Ko je nedavno tega ekipe Radia Ljubljana iskala po deželi pevke, igralke in recitatorske neznane talente, se je prijavila tudi Ivanka — predzadnji nedeljo dopoldne pa nas je v javni oddaji presenetila s pevskim nastopom, za katerega je dobila najvišje priznanje in prvo nagrado. Njeni popevki »Valovi šumijo« in »Johnny guitar« sta sprožila aplavz, ki ga Ivanka ni pričakovala; drugo pesem je morala celo ponoviti.

»Pred nastopom mi je bilo malo tesno pri srcu, potem, ko sem odpela, pa sem bila vesela uspeha. Moji načrti za bodočnost? Kakih posebnih načrtov nimam rada bi pa študirala petje, toda brez matematike...«

Kaj ji lahko želimo drugega kot to, da bi se ji želje uresničile? Pri petju seveda matematike ne bo, brez financ pa seveda ne bo šlo...

Izvir Obrha, kjer je napajališče, pitna voda in perišče; pravijo mu tudi »metliška tiskarna«, saj izveč tu vse dnevne novice...

Zdi se, da so zadnje volitve v občinski ljudski odbor in zbor proizvajalcev nekoliko razgibale mesto. Novi odborniki so si začrtali delo; treba je točno vedeti, kaj občinski ljudski odbor hoče, in kaj s svojimi denarnimi sredstvi občina zmore.

»Dosti je bilo že pisanega o Metliki zadnje čase. Mogoče celo preveč. Vsa ta leta je bilo veliko načrtov, ki pa vsi žal zaradi pomanjkanja denarnih sredstev niso mogli biti izpolnjeni,« pravi predsednik občine Franc Jakljevič. »Dobill pa smo tekstilno industrijo BETL v veliki vinski kleti zaključujejo zadnja dela in drugo leto bodo poletni stekli stroji v novi predilnici Novoteksa blizu železniške postaje. Novoteks bo tovarniški objekt še razširil in zgradil tudi stanovanjski dom, novo športno igrišče in popravili smo mestno pokopališče. Nekaj uspehov je.«

»In načrti za prihodnost?«

»Tlakovanje ceste skozi mesto, zgraditev gostinskega obrata, nove pekarnice in večje predelovalnice mesnih izdelkov. Graditi bo treba stanovanja, urediti posamezne mestne predele, kopališče na Kolpi in še vrsto drugega.«

»Pa denarna sredstva?«

»Trebalo se bo potruditi zanje.«

opeko v enem tednu potegnili čez pritličje. Zdad betonirajo strop, potem pride na vrsto prvo nadstropje. Do novega leta mora biti stavba v surovem pod streho.

»Seveda bomo izvršili, kar smo obljubili,« pravi gradbeni tehnik Pionirja Josip Madžarič. »Letos bomo zgradili stavbo do tretje faze, to je, pokrili jo bomo s streho, potem pa bo treba spet vrtati za denar. Doslej je prispeval republiški Zavod za socialno zavarovanje pet milijonov, okrajni Zavod za socialno zavarovanje poldrugi milijon in metliška občina en milijon dinarjev. Vsa dograditev in oprema pa je preračunana na 18 milijonov dinarjev.«

Splošno gradbeno podjetje Pionir je letos dogradilo tudi

109 metrov dolgo vinsko klet in jo zastulo z zemljo. Zdad tenacerji polagajo in brusijo tlak, potem pa bodo na velike brastose podstavke položili hrastove sode. Pred desetimi dnevi je namreč že prišla iz Tacna pri Ljubljani prva pošiljka velikih hrastovih sodov oziroma kadi, od katerih drži vsaka po 80 hektolitrov.

Stojimo v dolgi, značni kleti, razsvetljeni z neonsko razsvetljavo.

Direktor vinske kleti v izgradnji Ivan Urh nerad daje izjave. Pravi, da se bomo raje pogovorili takrat, ko bo prvo vino že v sodih. Mogoče bo že to zimo. Kar pa ljudi okoli nove vinske kleti najbolj skrbi je to, če bo v prihodnjih letih zanjo zagotovljena široka in močna surovinska baza.

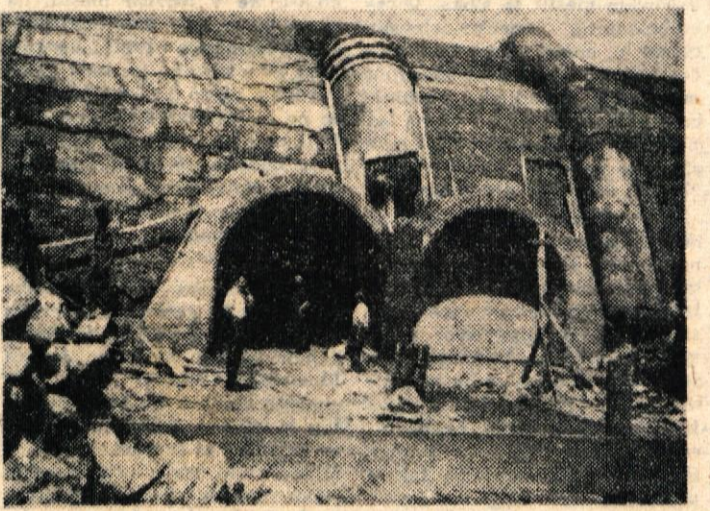
Sama klet brez vina ne pomeni nič. Zato je treba obnoviti vinograde, potrebno bo izvesti pravilen odkup grozja in pri belokranjskih vinogradnikih najti zaupanje. To pa so velike naloge belokranjskih kmetijskih združenj.

Na račun Uprave za ceste

Črnomelj, Kočevje in Novo mesto imajo tlakovane glavne ceste skozi mesto, Kostanjevica in Sentjerneje asfalt, Metlika pa — prah in blato. Veliko je bilo že razprav o tlakovanju ceste skozi Metliko. Tudi obljub je bilo že nekaj, dejanj pa dosega še nič.

Tudi za gradnjo mostu v Primostku so bili načrti že pripravljeni in baje tudi odobreni. Vse je bilo pripravljeno za gradnjo, potem pa je vse tudi utihnilo. Vedno večji promet na cesti Metlika—Vinca se razvija prek zasilnega lesenega mostu čez Labinjo.

Občani Metlike menijo, da bi morala Uprava za ceste LRS upoštevati take nujne prometne probleme tudi v njihovi občini.

Pred vhodom novo vinsko klet

Kratke, pa zanimive

Mestno žarjo, ki je še pred kratkim obratovala na prostoru, kjer grade zjad zdravstveni dom, bodo spomlad prešli onkraj železniške proge. Tu je nekot stala metliška vinska klet, ki je bila med zadnje vojno bombardirana. Pravičprav bo treba žarjo postaviti kar na novo, ker je sedanja že dotrajala.

BOJ PROTI PARALIZI

»O, seveda,« so rekli v zdravstvenem domu, »če kdo, si mi čimprej želimo v novi zdravstveni dom, čeprav vemo, da to še ne bo tako kmalu. Prav malo verjetno, da drugo leto, to bi bil čudež, če bi nam nekdo nasul denarja in na hitro opremil novo stavbo.«

Toda naše zdravstveno delo se kljub temu ne sme ustaviti. Tako smo 23. in 24. novembra v Metliki že cepili otroke proti paralizni (prihodnje cepjenje bo 6. XII.).

3. in 4. decembra pa bomo poklicali v zdravstveni dom tiste, ki so pripravili za bližnjega oddati svojo kri. Lani je bilo pri nas čez 300 krvodajalcev, kar je prav lepo število, ki ga bomo, tako vsaj upamo, tudi letos dosegli in preseeli.

ZA IZOBRAZBO MLADIH GOSPODARJEV IN GOSPODINJIC

Lani je bila v Metliki osnovana dvoletna kmetijsko-gospodarska šola. Ker ni bilo na razpolago dovolj strokovnih učiteljev, so se solo vpisali samo fantje. Letos pa se lahko v solo vpisujejo tudi dekleta.

Nekatera predavanja bodo za fantje in dekleta skupna (svetovna, računstvo, zemljepis, biologija, zdravstvo, živinoreja in vrtnarstvo), ostali pouk pa bo deljen; fantje bodo imeli kmetijske predmete, dekleta pa gospodinjstvo in ročno delo.

Pouk se je začel 18. t. m. in je zdaj trikrat tedensko (v ponedeljek, sredo in petek) od 14. do 17. ure. Teoretični del pouka bo trajal štiri mesece, praktično delo pa bo v glavnem spomlad in jeseni. Prijave za prvi letnik še sprejema upravnik šole Franc Brancelj.

SKRB ZA SOLANJE

Cez štiristo otrok osnovne šole in nižje gimnazije v Metliki dobiva vsak dan toplo mleko, kruh in sir. V slinškem času bodo iz oddeljenih krajev učenci, ki bodo popoldne imeli ročno delo, dobili tudi toplo enolitrovno led.

KNJIGE POTUJEJO

Ta teden je začela poslovati občinska potujoča knjižnica. Lične omariče, od katerih ima vsaka približno 120 knjig, so iz Metlike poslali v Podzemelje, Gradac, na Suhor, Jugorje, Radovico Božakovo in v Drašice. Vse potovalno knjižnice z vsemi potrebnimi kartotekami je poštovno uredila knjižničarka metliškega Prosvetnega društva učiteljica Katica Ostrončič.

Zdravstveni dom — velika pridobitev mesta

Nov zdravstveni dom se na golo dviga iz tal. Ko so bili zbetonirani temelji, so se z

Pšenica na gmajni

Tiste površine, na katerih so letos na državnem posestvu Mestni log pri Metliki pridelali 25 stotov pšenice, je bila do leta 1953 gmajna, razčena z neurejenimi grmovjem in pokrita s štorji. Potem so zmalno očistili in preorali. Latošnji pridelek je pokazal, da je zemlja dobra za pridelovanje žitaric, kar jih je do letos le malo verjelo.

Sploh so mnogi — posebno Metličani — dolgo časa gledali kar s pomlavljenjem na počestje ljudi v Mestnem logu. Še dan dan, da ta, nad 100 hektarov obsegajoča ravnina na zavoju Kolpe ni za drugo, kot za pridelovanje krme in za zavešitve zajcev in kač. Praksa je ovrgla vse pomisleke in dvome. Prek vseh ovir in neketih težav državno posestvo Mestni log lepo napreduje.

Glavna panoga posestva je govedoreja. V hlevih imajo 50 glav živine, s stano selekcijsko so kakovost pasme živine že močno izboljšali. Doma odlozene krave v mlečnosti že dosegajo povprečje dobrih mlakic. Posestvo ima močno krmo osnovo, ki omogoča, da se v letu zboljšujejo vzoredno z izboljševanjem celotnega posestva.

Prav tako pridobivanje žit in ostalih kultur boli postranska delavnost posestva, so dosega tudi pri tem dosegli lepe uspehe. Pšenice na 5 ha povprečno 25 stotov, ovčarji na 14 ha po 18 stotov, prav lep pridelek so že dosegli pri lečnemu, krompirju pa imajo letos toliko, kot ga je niso imeli. Pridelujejo tudi nekaj povrtine.

ZA ŽIVINO VSE, ZA LJUDI NIC

Ce za kje velja, da živina živi v komunizmu, ljudje pa niti še ne v socializmu, potem velja to za posestvo Mestni log. Vse investicije do sedaj so šle za izboljšavo zemlje in moderne hleve za govedorejo in prašiče, samo za ljudi skoraj nič. Z zgraditvijo upravnih prostorov, kjer je tudi novo stanovanje, ter s pričetkom gradnje štiristanovalne stavbe, se je vse nehalo, kar je ljudem namenjeno, ki naj vodijo in delajo na posestvu. Brez ljudi pa se ne odnosi še tako modernih hlevov za živino in stroji v garži.

Stanovanja za ljudi, to je osnovni problem posestva. Toda brez stanovanj ni mogoče dobiti stalne delovne sile, brez nje pa ne more biti večjih uspehov. Celotni kolektiv z upravnikom vred štije le 12 ljudi. Polovica jih stanuje v »stanovanjih«, ki so jih preuredili iz svinjske kuhinje. Če kdo pride zaradi zaposlitve, se takoj obrne, ko spozna stanovanjski problem posestva. Dve leti stoji do pritličja zgrajen stanovanjski dvorček in čaka dograditve, posestvo pa ljudi, ki bodo s svojim delom dvignili njegovo donosnost. Zemlja potrebuje priden rok in lubezni tega pa si ne morejo dati prilžnostni in sezonski delavci.

Za polzku bodo zasajili s to industrijsko rastlino tri hektare, pomeže pa verjetno več. Dosedanji poskusi, so pokazali, da je za posestvo bolj primerna pšenica »italijanka« kot »bavarka«, čeprav ima »bavarka« več zrnja v klasu, je pa občutljivejša za rjo.

Vzporedno s kmetijskimi združenji ima posestvo Mestni log veliko vlogo pri razvijanju naprednega kmetijstva v metliški občini. Vse potrebne osnove za to nalogo posestvo že ima, treba jih je pa še nadalje krepiti in razširjati. Vse pomisleke glede kvalitete zemlje so odpravili dosežani uspehi čeprav so izela začeti. Vsakdo, ki pozna posestvo, gleda danes nanj drugače kot je gledal pred leti.

Ko obravnavamo probleme in uspehe posestva Mestni log, ni mogoče mimo upravnika Justina Meha, ki se je z neverjetno vztrajnostjo zagrebel v delo na posestvu in danes že žanje uspehe svoje pri zavednosti. Deset let je upravnik tega posestva in v trdi borbi s številnimi zaprekami je dosegel zmagalo. Še stanovanja za ljudi, to ga najbolj teži, potem bo šlo hitreje.

HMELI BODO SADIJI

Posestvo ima bodočnost in s tem gospodarski pomen. Polzku z širino so pokazali, da je mogoče znižati raven talne vode in s tem izboljšati kakovost zemlje. S temi deli je treba nadaljevati, saj je lahko ta največji ravniški kos zemlje na Dolenjskem ki je družbena lastnina, donosen kmetijski socialističen obrat.

Prejšnji teden je traktor že začel pripravljati zemljo za hmelj.

»Marmor«, stroji in bloki

Obrat za izkoriščanje naravnega kamna v Beli krajini »Marmor«, ki je v sestavu novomeškega podjetja »Kremen«, ima dva problema, ki ovirata večji razmah dejavnosti: stroji in marmor za bloke.

Nahajališče prvostopenega in lepega marmorja je v Beli krajini veliko. V pisarni »Marmor« v Gradcu imajo vzorce marmorja iz Gradca, Adlešič, Suhorja pri Dragatuju, iz Zelebeja in še enega s hrvaške strani. Po lepoti večina vzorcev nima resne konkurence na tržišču. Toda plasti so tanke, se prav neprimerno za velike bloke. Ti se pa najlaže in najdražje vnovčijo. Morda so v globinah debelejši sloji, to bi bilo treba raziskati, toda ni kreditov. Tanjšje plasti so dobre za rezanje plošč (tudi za nje je veliko povpraševanje).

loda za to so potrebne žage-polnojarmentiki. Spet vprašanje investicij! Nahajališča pri Zelebeju so dovolj debela za bloke, toda marmor je preveč pisan.

Pri Gradcu bodo z vrtnanjem ugotovili kvaliteto nahajališča do globine 50 metrov. Na podoben način bi bilo treba preiskati tudi druga nahajališča.

Na mlaki raste športno igrišče

Ob novi obvozni cesti na Ciglanici je buldožer premetal visoke kupe zemlje in zdaj z njim zasipava velik kal, poletno kraljestvo žab in komarjev. Tu bo mogoče že prihodnje leto zrastle novo metliško športno igrišče.

»Kajpak, svet na Ciglanici je last splošnega ljudskega premoženja. Namenili smo ga za športno igrišče, vendar je ta prostor za večje igre in lahko atletiko preemajhen,« pravi šef oddelka za gospodarstvo Frank Molek. »Potre-

Občinski ljudski odbor

- OBČINSKI KOMITE ZKS
- OBČINSKI ODBOR ZB
- OBČINSKI ODBOR ZVVI
- OBČINSKI ODBOR SZDL
- OBČINSKI KOMITE LMS
- OBČINSKI ODBOR UROJ

Metlika se ni nikoli zatajila

Metlika je v svojem šeststoletnem obstoju tako v političnem in gospodarskem kot v kulturnem in družbenem življenju odigrala važno vlogo. Naj jo že gledamo kot srednje Slovesne marke, ki je v 13. stoletju združila pod svojo oblastjo skoraj vso Dolenjsko, naj precenimo njen delež v obrambi slovesne meje proti Turkom, ki ga je kot središče vojaških podjetij imela vse do zgraditve Karlovca (l. 1579), naj pregledamo njen delež v 16. stoletju pri razširjanju in utrjevanju takrat naprednega protestantizma, naj spoznamo vrednost prvih slovenskih zapiskov v njenih cehovskih knjigah, uprizoritev revolucionarne Linnartove igre v letu 1792, ali pregledamo še vrsto drugih dogodkov, vedno opazimo v njenem prizadevanju napredno smer in zvestobo svojemu ljudstvu. Tako je bila Metlika tudi v naslednjih desetletjih, ko je lahko ponosna, da so bila na njenih tleh ustanovljena mnoga društva, kot prva ne samo v Beli krajini, ampak tudi prva na Dolenjskem in celo v Sloveniji. Metlika je bila zmeraj zavedno slovenska, kar je spoznati iz besed velikega prijatelja tega mesta Janeza Trdinca, ki je v svojih Spominih

zapisal sledeče: »Ko sem se preselil na Dolenjsko (1867), je vladalo skoro v vsej gospodi in v vseh mestih, razen belokranjske Metlike, najgrje nemškutarstvo.« Metlika se je torej med vsemi dolenjskimi mesti prva otresla nemškutarstva, oziroma mi sploh ni pustila do besede.

Potem ni čudno, če je iz te zavedne Metlike samo v zadnjem stoletju izšla vrsta ljudi, ki so prispevali lep delež v slovensko kulturno zakladnico. V Metliki stoji dom jezikoslovca in etnografa Janeza Navratila (1825—1896) in njegovega brata narodnega buditelja Antona Navratila (1832—1897). Tu so se rodili Prešernov prijatelj Anton Laschan (1811—1897), znan šolnik Martin Ivančič (1797—1881) in veliki matematik, univ. profesor Frane Hočevar (1853—1919). V Metliki je stekla zibel slikarja Filipu Frölichu (1826—1869), realističnemu kiparju Alojziju Ganglu (1859—1935) in njegovemu nečaku književniku Engelbertu Ganglu (1873—1950). Od tu so bili doma nabožni pisatelji Ignacij Staudacher (1831—1883), urednik in knjižničnik dr. Evgen Lampe (1874 do 1918), medicinski pisatelj dr. Mirko Černič (1884—1955), pisatelj in režiser Osiip Šest

(1893), kipar Julij Papič (1913) in še ta in oni.

Po vsem tem je razumljivo, da so napredni Metličani po vdoru okupatorja l. 1941 takoj našli svoje mesto v vrstah narodnoosvobodilne vojske in so tako že v novembru istega leta v tragediji na Gornjih Lazdah prvi metliški meščani žrtvovali svoja življenja za svobodo domovine.

Naj teh nekaj letnih Metličanom ob njihovem občinskem prazniku obudi spomin na lepo pa tudi slavno preteklost njihovega mesta.

1365, 29. aprila prva ohranjena metliška listina, s katero goriško-tirolski grof Albrecht potrjuje listino goriško-tirolskega grofa Henrika, po kateri naj imajo metliški meščani iste pravice, kot so jih od avstrijskih in koroskih knezov prejeli kostanjejski meščani;

od 12. stol. do 1556 je bil v Metliki kot središču Slovenske marke, sedež samostojnega deželnega glavarja;

1575 dobi Metlika svojo solo;

1599 prvi slovenski zapisi v metliški cehovski knjigi;

1792 igrajo v Metliki Linnhartovo »Zupanovo Micko«;

1850 ustanovljena godba, najstarejša na Dolenjskem;

1865, 15. okt. ustanovljena

Za partizanski praznik METLIKE, 26. NOVEMBER, in za naš največji praznik — DAN REPUBLIKE čestitamo vsem Metličanom z željo, da bi še v bodoče vlagali vse sile za izgradnjo socializma in boljše življenje:

METLIKA

- Belokranjska trilateralna Industrija »BETI«
- KMETIJSKA ZADRUGA METLIKA
- SPLOŠNO TRGOVSKO PODJETJE METLIKA
- KMETIJSKO POSESTVO MESTNI LOG
- KMETIJSKO GOSPODINJSKA ŠOLA VINOMER
- KMETIJSKA ZADRUGA SUHOR
- KMETIJSKA ZADRUGA GRADAC
- KMETIJSKA ZADRUGA RADOVICA
- ter vsa ostala občinska podjetja

Revolucionarno valovanje na Dolenjskem pod vplivom Oktobrske revolucije

6

(nadaljevanje)

Trije fantje so zvečer prišli tudi na Krško k odborniku Francu Medvedu in mu naročili, naj gre takoj k Stemburju. Medved je odhitel v Kandijo, kjer pa je bila občinska pisarna že zaklenjena. Ker se je bal iti domov, je prespal pri Zurcu.

Odborniku Alojzu Vovku, ključavničarju iz Gotne vasi, pa so uporni kmetje zavrnilli njegovo ponudbo, da tudi on podpiše svoj delež vojnega po-

sojila. Oprostili so mu, ker ga tako ni bilo doma, saj je bil v vojski, in ker se je sedaj pridružil upornikom ter bil celo v njihovi delegaciji v pisarni.

Oficir Franc Pirca, ki je bil tedaj na dopustu v Novem mestu, prej pa je bil več let novomeški dopisnik naprednih časopisov, v katerih je Zurca večkrat ošibal, je popoldne Jožetu Pirnarju čestital: »Čestitam vam, Kar sem jaz 1. 1912 začel, to ste vi danes končali.« (Zaslišanje A. Podbevška.)

triča. Ker mu je bil polcijski plašč predrag, ga je spodaj precej odrezal, si pripasal sabljo in na ramo obesil usnjeno torbo. Kot policist in sluga je začel hoditi po vaseh, skrbel za mir in ljudem raznašal uradno pošto, za katero pa ni revolucionarna oblast zahtevala nikar-

tebe, starega in bajto. Zraven je bilo več mož iz šmihelske občine...

Ker so drugi odborniki prišli, bi bilo pač za njega najbolj potrebno, da bi bil prišel, ker na njega so najbolj Podgorci jezili, ker je pri prevzemanju živine ostro in krivično postopal z ljudmi...

Franc Vrtačič ga v svojem pričevanju pred sodiščem tako le dopolnjuje: »Florjančič... je potem še

pripovedoval, da je treba graščine razbiti (v resnici: razdeliti — op. F. S.)... da je lov prost itd. Vse to sta natanko slišala moja žena in pa moj sin. Drugi dan (t. j. 29. decembra) sem potem šel v občinsko pisarno ter sem vprašal tajnika kje ima tisto polo, da jo podpišem. Jaz nisem nič spraševal, zakaj se podpisujem, marveč sem samo podpisal, ker je bilo rečeno, da kdor se podpiše, je potem prost.

K OBLETNICI ROJSTVA FEDERATIVNE LJUDSKE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE IN K POMEMBNIM NOVIM ZMAGAM NA POLITIČNEM IN GOSPODARSKEM PODROČJU, ČESTITAJO VSEM DELOVNIH LJUDEH DOLENJSKE

Okrajni ljudski odbor Novo mesto

- Okrajni komite ZKS
- Okrajni odbor SZDL
- Okrajni odbor UROJ
- Okrajni komite LMS
- Okrajni odbor ZVVI
- Okrajni odbor RK

VLGAJMO TUDI V BODOČE VSE NAŠE SILE IN NAPONI ZA ZMAGO NAČEL USTVARJALNEGA SOZITJA IN ZA MIR MED VSEMI NARODI NA SVETU!

Simpatije in zaskrbljenost časnikov

Mladoliberalna »Jugoslavija« je 30. decembra 1918 objavila: »Kandijski paša strmoglavljen. Zupana Zurca (Stemburja) iz Kandije je ljudstvo 27. t. m. prisililo, da je odstopil...«

Liberalni »Slovenski narod« je 31. decembra 1918 pisal: »Zupan občine Šmihel — Stopiče J. Zurec p. d. Stembur v Kandiji je bil prisiljen s svojim odborom odstopiti. Na zahtevo občinarjev so morali župan in odborniki prevzeti naše vojno posojilo, ki so ga podpisali za občino...«

Socialdemokratski »Naprejek« 3. januarja 1919 poroča: »Ljudska sodba v Kandiji. Eden največjih krvosesov na Dolenjskem, pod imenom »Stembur« širom znani župan Zurec v Kandiji, je po dolgem času vendar je našel svojega sodnika... Pardoniran od vseh oblasti je možakar se življal v prepričanju, da bo svojo grešno pot nadaljeval do konca svojih dni... Par naših dolenjskih somišljenikov je poskrbelo, da je bil tu sodni dan in tudi dan plačila... Na koncu pa list Zurca imenuje »ex-zupan«.

Zmaga šmihelskih in stopičskih revolucionarjev

Jože Pirnar je bil zadovoljen s svojim revolucionarnim delom. Svoje zadovoljstvo je izrazil tudi odstavljenemu policistu Martinu Petriču, ki je kot priča pred sodiščem takole reproduciral Pirnarjeve besede: »Zvečer mi je rekel Jože Pirnar, da je celo stvar hitro zgotovila, ker je v nedeljo zvečer začel in v štirih dneh končal. Stvar je zato v roke vzela, ker so (celo — op. F. S.) babe kričale in se pritoževale proti županu.«

lijo župana, kakor hočejo. S tem so bili ljudje zadovoljni. »Jože Pirnar se je po suhoparni izjavi pred sodiščem »končno vdal ljudski volji da zna!

Prvi ljudski miličnik v Novem mestu je bil decembra 1918 tov. Tone Pirnar, danes upokojeni tesar na Brodu

Šmihelski in stopičski revolucionarji so v Kandiji, streljaj od Novega mesta, 27. decembra 1918 pod vodstvom boljševiških ljudskih tribunov zmagali. Zrušili so stare, osvražene oblasti in sami v popolnem miru in redu na demokratičnem zboru volivcev prevzeli oblast v veliki občini Šmihel-Stopiče. Njihove borbene skupine so nemoteno patrolirale po samem Novem mestu, ker se je maloštevilna žandarmerija v preplašenosti pred upornim ljudstvom, ki je bilo delno tudi oboroženo, poskrila.

Kasno popoldne je revolucionarno ljudstvo po odstopu klerikalnega župana in odstavljeni odbornikov izbrala svoj začasen revolucionaren odbor. Bivšega odbornika Alojza Vovka, ki se je edini pridružil upornikom, so hoteli zbrati za svojega župana, ker bi bil več v vodenju občinskih poslov, saj je bil že okrog deset let občinski odbornik. Podobno so zahtevali tudi od svojega političnega voditelja in organizatorja Jožeta Pirnarja, ki pa je menil, da je še premalad in neizkušen za tak posel. Končno je bil izbran začasen štiricanski revolucionaren odbor.

Vovk je po lastni izjavi kot priča pred sodiščem »končno objubil, da bo začasno prevzel pregledovanje pošte in drugih najbolj nujnih stvari... Kadar bodo pa volitve, naj si pa izvo-

vzame ključ od občinske pisarne. Zato je zvečer »zaklenil« pisarno in odnesel ključ s seboj. Ze prej je bil izvoljen Tone Pirnar za občinskega policaja, kovaču Janezu Florjančiču pa so ljudje naložili, naj poskrbi, da bodo še preostali bivši odborniki prevzeli naše svoj delež vojnega posojila. Z vsem tem »so bili ljudje zadovoljni in so nato odšli domov.« (A. Vovk.)

Kljub snegu in mrazu so uporniški kmetje, delavci in obrtniki brez hrane vztrajali na prostem okrog občinske pisarne v Kandiji od jutra do 8. ure zvečer. Po Zurčevem pričevanju pred sodiščem so se cel popoldan zabavljali okoli njegove gostilne in občinske pisarne, ko je bil on že doma. »Teg se zvečer, vračajoč se na svoje domove, veselil teh uspehov in streljal s samokresi.«

Nova oblast začne poslovati

V soboto, 28. decembra 1918, je nova revolucionarna oblast občine Šmihel-Stopiče začela poslovati. O tem je Jože Pirnar v svojem zagovoru pred sodiščem kratko izjavil:

»Drugo jutro potem sva šla z mojim bratom Tonetom v občinsko pisarno. Tam sva popravila, kar je bilo od prejšnjega dne v neredu, pomejda

pisarno in jo zakurila. nakaž sta prišla tajnik in pa gospodina Avsec, ki sta začela uradovati nemoteno — po navodilih Jožeta Pirnarja.

Boljševik Tone Pirnar, izvoljen prejšnjega dne za ljudskega policaja, je v občinski pisarni slekel civilno obleko in se preoblekel v policijsko uniformo odstavljenega policista Pe-

Piše Franček Saje

kih taks, (Podatki T. Pirnarja zaslišanja M. Petriča in J. Zurca.)

Ker je bila buržoazna oblast v Novem mestu še šibka, je revolucionarna kmečko-delavska oblast v občini Šmihel-Stopiče, ki je v ljudskem spominu ostala kot »kandijska republika«, nemoteno in tolerirana od meščanskih oblastnikov v mestu tako poslovala kar štiri dni: 27., 28., 29. in 30. decembra 1918.

Jahez Florjančič je v soboto, 28. decembra popoldne, odšel na Zihovo selo in tam naročil bivšemu odborniku Francu Vrtačiču, naj pride v občinsko pisarno, da podpiše svoj delež vojnega posojila. V nedeljo, 29. decembra 1918, pa se je pozanimal, ali je Franc Medved, bivši odbornik s Krke že podpisal. To svoje delo je v svojem zagovoru pred sodiščem takole pojasnil:

»Kaj bo tak reven govoril...«

»Ko smo v petek kandijskega župana radi nepravilnega poslovanja na odgovor stavili, so mene izbrali zborovalci, da naj Vrtačiču in Medvedu povem, da imata v dveh dneh priti podpisati v občinsko pisarno, da jamčita za škodo iz vojnega posojila. V soboto zjutraj sem šel k Vrtačiču na Zihovo selo. Ker njega ni bilo doma, sem ženi sporočil naročilo. Ta me je takoj nahnulila, da kaj bo tak reven govoril. To me je razjezilo, da sem se pridružil, rekoč: čaka! hudič, če nimam jaz nič govoriti, bodo pa drugi govorili, saj nisem prišel sam od sebe, so me drugi poslali!...«

K Medvedu jaz nisem šel, pač pa sem v nedeljo zjutraj (29. decembra) vprašal njegovega sina, če je oče že podpisal, nakaž mi je on odgovoril, da še ne. Rekel sem nato, da naj le pove očetu, da naj gre zlepa v pisarno, da mu ne bo nič hudega se storilo, če pa noče, bojo ga pa s strikom ali s ketnami vlekli tja. On je nato odgovoril, da naj le pridejo, ampak samo dva ali trije, da jim bo že on dal. To me je razjezilo in rekel sem mu: »Prej si bil zanič vojak za vojsko, sedaj nam pa groziš. Če pa mi pride, bo pa nas več prišlo ter bomo vse vkup v vodo vrgli.

Buržoazija je preplašena

Ljudska revolucija v Kandiji je tako prestrašila buržoazno oblastnike v Novem mestu, da si sploh še niso upali nastopiti z žandarmerijo proti upornikom. Vznemirila je tudi samo narodno vladu v Ljubljani, da še ne bi revolucionarni val razširil tudi na ostale občine. Zato je v nedeljo, 29. decembra prihital v Novo mesto sam liberalni povsak dr. Ivan Tavčar, da bi s svojo demagogijo pomiril dolenjske kmete.

Jugoslovanska demokratska stranka je 29. decembra priredila shod v gimnazijski telovadnici, kamor je pod vodstvom Janeza Florjančiča prišlo tudi več upornih kmetov. Dr. Ivan Tavčar jim je govoril o boleznih, ki so se zajedle s svojimi kalovi v mlado telo naše Jugoslavije. (»Dol. novice«, 2. I. 1919). Tavčarju je krepko odgovorjal Janez Florjančič, kot je Josip Režek, odvetniški kandidat in nekdanj sam socialist, 8. marca 1919 kot priča izjavil pred sodiščem:

Ob prazniku rojstva naše države DNEVU REPUBLIKE iskreno čestitajo rudarji

RUDNIKA v KANIZARICA PRI ČRNOMLJU vsem prebivalcem Bele krajine, Dolenjske in ostalih predelov naše socialistične domovine!

Ker se je povsod razširila novica o kandijskem uporu, je časopisje vseh strank začelo poročati o tem dogodku, nekatero s simpatijami, drugo pa z zaskrbljenostjo.

Pridružujemo se manifestacijam delovnega ljudstva za PRAZNIK REPUBLIKE ter želimo vsem prebivalcem strahotopliške občine kar največ uspehov pri dvigu kmetijstva in izgradnji socializma!

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR Straža-Toplice

- Občinski komite ZKS
- Občinski komite LMS
- Občinski odbor UROJ
- Občinski odbor SZDL
- Občinski odbor ZB
- Občinski odbor ZVVI

(Nadaljevanje in konec)

Na vse zgodaj zjutraj smo se odpravili na 30 km dolgo pot. Dežurni vod nam je že prej pripravil tople kave. Zaskrbljeni smo se ozirali v temne oblake, ki so se nam bližali od Plitvic. Hiteli smo, da bi jim ušli. Vendar zaman. Po 10 km poti nas je začel počasi močiti dež, ki nas je polagoma namakal ves popoldan. Dežurni vod, ki je šel pred nami, nam je pri nekem kmetu na Krbovskem polju pripravil kosilo. To polje nam je poznano iz zgodovine, saj je bila tu znamenita bitka med Hrvati in Turki. Skromne hiše ob tem polju, po katerem se pode ogromne črede lepih konj, govodi in ovac, so bile v zadnji vojni popolnoma uničene. Kmet, ki nam je do kože premočenim gostoljubno nudil svojo strego, je med vojno štirikrat gradil svojo hišo in komaj po osvojitvi jo je res lahko dokončal ob podpori oblasti in mladinskih delovnih brigad, ki so jim takrat zidale hiše. Kako so v teh krajih pustili ustaši, smo lahko videli na vsakem koraku.

Presenetila in obenem ganila nas je gostoljubnost tega preprostega kmeta, ki nam je pri prihodu dejal: »Počutite se v moji hiši kakor doma, kar je moje je tudi vaše.« Dali so nam na razpolago vse prostore v hiši, da smo se lahko preoblekli in posušili. Tudi ognjišče so nam odstopili in niso pričeli preje kuhati kosila, dokler se mi nismo najedli. Zelo pozno so tisti dan jedli, nam pa bo ostal ta kmet v najlepšem spominu.

Precej kilometrov smo že imeli v nogah. Pojavili so se tudi že nadležni žulji, katere pa smo zdravili zelo uspešno na svoj način. Naša dekleta so sklenila, da bodo hodila kar bosa, in pogumno so premagovale dolge kilometre, čeprav nas pot ni peljala venomer po ravni in gladki cesti, ampak

smo šli večkrat počez brez poti, čez hribe in doline, preko brinja in ostalega grmičevja.

Ker smo imeli točno odmerjeno pot, urejeno prehrano in tudi primerna prenočišča, smo zlahka premagovali vse napore. Ob takih pogojih in ob ugodnem vremenu, je lahko dnevno napraviti okrog 30 km poti. Vsi smo se dobro počutili, nismo bili preveč utrujeni in tudi naš najmlajši udeleženec, 14-letni Jože iz Novega mesta, je pogumno premagoval to dolgo pot.

DOLJNI LAPAC

Mimo Udbine smo preko visoke planine prišli v Dolnji Lapac. Kraj je znamenit iz NOB; leži v plodni ravnini in je lepo urejen. Ima banko, vemočim žago in več novih zgradb. V Doljem Lapcu bi naša delegacija, ko je šla tdo mimo, skoraj naletela na nemško motorizirano kolono. Spomnili smo se na ta dogodek, kakor smo se večkrat spominjali, doživeti naših poslancev na tej poti. Ne vemo mnogo, kar so takrat hodili po bližinah in v neprestani nevarnosti, da bi

naleteli na sovražnika. Prvotno je bilo rečeno, da bo šel z nami eden od poslancev, ki je takrat napravil to pot. Žal ni nihče utegnil iti z nami. Ko liko zanimivega bi nam lahko pripovedoval ob tabornih ognjih ali pa med potjo!

Ker je bilo slabo vreme in ker smo bili že vsi premrazeni, nismo prenočili pod šo-

danes pričajo o nekdanji moči in oblasti Turkov v teh krajih. Moralj smo preko mostu, za ki napisom samo 1 tona, ker pa smo se po naključju peljali s kamionom, ki je bil veliko težji. Smo morali vožljo razbremeniti in smo srečno prišli čez. Kmalu nato smo polno otovorjeni prešli manjši most, nekaj minut kasneje pa nam je ce-

Dolgo smo šli v hrib, nato smo nadaljevali pot po grebenu. Nekateri so nas tolažili, da je od tu do Drvarja samo 5 ur hoje, mi pa smo kmalu ugotovili, da v tem času ne bomo prispejli in smo potrebovali za pot nad 9 ur. To je bil naš najdaljši in najtežji mars. Kosili smo zvečer v Drvarju, s seboj smo pa imeli samo malico. Pitne vode

V Jajce po poti

tori, ampak v dvorani okrajnega sodišča, ki so nam jo takoj dali na razpolago.

V Bosni

Naslednji dan smo pri Kulen Vakofu videli, da smo prišli v Bosno. Zensko se imela značilna oblacija, vendar nikjer nismo opazili »stredžev«, samo rute si nekateri zavežujejo tako, da zakrijejo spodnji del obraza. V Kulen Vakofu smo opazili na višini za vasjo razvaline, ki še

JOŽE GLONAR

star ves preplašen povedal, da ta most ne zdrži niti ene tone, da pa so mu ponoči odnesli tablo.

Težavna pot v Drvar

Pri Martinu brodu, ki je tudi železniška postaja na pragi proti Splitu, smo opazili veliko lepih tabornih prostorov in nekaj posameznikov, ki so tamkaj taborili. Kraj je tako prijeten, da bi bilo vredno ustaviti se za nekaj dni. Mi pa smo morali kreniti v hrib, vedno višje, v smeri proti Drvarju. Nismo šli ob reki Umeni, kakor so nam nekateri svetovali. Če bi šli takoj ob tej reki, bi kmalu prišli v neprehodno sotesko, koder bi lahko nadaljevali pot samo s pomočjo vrvi. Večkrat smo dobili slabe in napačne informacije in to celo od oseb, o katerih smo mislili, da poznajo dobro posamezne predele poti. Tudi glede trajanja poti smo večkrat slišali neverjetne številke, tako da kmalu nismo več hoteli spraševati. Dober zemljevid za ta teren smo hudo pogrešali in bo treba v bodoče poskrbeti, da bodo udeleženci pohodov imeli specialke.

skoraj nismo videli; iz nekega vodnjaka smo morali vodo razkužiti s tabletami, ker se je drugače nismo upali uživati.

Pot je bila res slikovita. Enkrat smo se morali vzbeti v hrib, drugi smo se spustili v strušo Unca, ki je bila na nekaterih mestih popolnoma suha. Videli smo samo posamezne hiše in prebivalci so nas z začudenjem opazovali. Med potjo so nam tudi pokazali prostor, kjer je tabornik marsal Tito, ko se je umaknil po napadu na Drvar.

Malo pred Drvarjem smo se zbrali in nato v koloni vkorakali v mestce.

Drvar

Dogodkov, ki so se odigrali v tem kraju v času NOB, ne bomo nikoli pozabili. V napadu, ko so hoteli Nemci zajeti naš Vrhovni štab s Titom na čelu, je bil ta kraj skoraj popolnoma porušen. Danes vidiš povsod, kako obnavljajo in grade moderne hiše, vendar skušajo tudi v modernih gradnjah ohraniti bosenski stil, zlasti pri strehah in oknih. Glavna cesta je asfaltirana in ima neonsko razsvetljavo. Presenečenj smo ostali pred postjo, ki je vsa iz marmorja in so jo zgradili v spomin na junake branitelje kraja. Tako je

Slapovi Plive v Jajcu

Občinski ljudski odbor Novo mesto

- OBČINSKI KOMITE ZKS
- OBČINSKI ODBOR SZDL
- OBČINSKI ODBOR ZB
- OBČINSKI KOMITE LMS
- OBČINSKI ODBOR ZVVI
- OBČINSKI ODBOR UROJ

NAJ ŽIVITA BRATSTVO IN ENOTNOST NARODOV JUGOSLAVIJE IN NJIHOVO PRIZADEVANJE ZA MIR NA SVETU! NAJ ŽIVI 29. NOVEMBER — DAN ROJSTVA NAŠE REPUBLIKE!

Hrbtenica naprednega kmetijstva

(Prenos s 1. strani)
 Dobili odškodnino, zadruga pa le povrnila plačane premije. Ker ni bilo toče, smo pospravili lep pridelek. Premijno smo zadrugi povrnila ob prodaji pridelka. Tako so povedali zadrugniki o prvem koraku metliške zadruge pri uvajanju pogodbenega sodelovanja v proizvodnji.

Tako torej so pričeli v metliški zadrugi s pogodbenim sodelovanjem, s katerim sedaj prednjačijo pred vsemi zadrugami v okraju. Letos so napravili precejšen korak naprej. Zadrugniki so sklenili proizvodne pogodbe za pridelovanje priznane semenske pšenice. In kakšna je taka pogodba?

Zadruga kreditira pogodbeniku do pospravljanja pridelka izbrano seme, umetna gnojila, škroplivo proti plevelu, zavarovanje proti toči in mu nudi usluge s stroji pri obdelavi. Zadrugnik izjavi, da bo pri obdelavi upošteval navodila pospeševalne službe kmetijske zadruge, da bo oral dovolj globoko, da bo uporabljal ustrezna umetna gnojila in da bo pridelal semenskega žita, če bo priznan za semensko, prodal po dnevnih cenah svoji zadrugi. Letos ima metliška zadruga sklenjenih takih pridelovalnih pogodb za površino nad 30 hektarov. Ker na ta način zadrugniki lahko znatno povečajo pridelke, ne da bi pri tem vlagali svoja sredstva ali kaj tvegali, se bo pogodbeno sodelovanje razširilo še na ostale pridelke.

Izredno važne so tudi usluge zadrugnikom pri obdelovanju polja. Stroj opravi mnogo boljše in ceneje, zlasti pa hitreje kot človek. Znano je, da so privatne usluge zlasti v metliški okolici za oranje in druga poljska dela

zelo drage, ob največjih poljskih delih pa je še težko dobiti delovno silo. Zato je razumljivo zanimanje zadrugnikov za okrepitev strojnega parka kmetijske zadruge.

800 pogodb za rejo prašičev
 Metliška zadruga je zdaj najmočnejši odkupovalec živine. Ne samo zato, ker sta v Metliki vsak mesec dva velika živinska sejma, pač pa čedalje bolj zato, ker načrtno skrbi za večjo proizvodnost pri reji prašičev.

Vsak teden odkupujejo v Metliki prašiče. V desetih mese-

Podobne pogodbe uvaža kmetijska zadruga zdaj tudi za pitanje goveje živine. To je za zadrugnike prav tako ugodno kot reja prašičev. Pogoj so enaki, da pa se to delo dobro izplača, dokazuje zadruga s svojimi poskusi v lastnih hlevih.

Pogodbe tudi v vinogradništvu in sadjarstvu
 Kredite na osnovi proizvodne pogodbe daje zadruga tudi za obnovo vinogradov in strnjensih sadovnjakov. Prav glede vinogradništva so pred zadrugo ve-

Najhujša in največja ovira za načrtno obnovo vinogradov so razdrobljene parcele. Vendar zanimanje, zlasti mlajših gospodarjev, za načrtno obnovo vinogradov na osnovi pogodb z zadrugo kaže, da je led prabit tudi na tem področju. Zadruga že sklepa proizvodne pogodbe za pridelovanje grozdja pod približno istimi pogoji kot za pridelovanje žit in pod.

Kmetijska zadruga Metlika ima pogoje, možnosti in sredstva, da nudi zadrugniku vse kar potrebuje za večje pridelke, prav tako pa tudi odkupi od njega vse, kar ima za trg. Metliška zadruga je že danes močna hrbtenica in nosilec dviganja kmetijske proizvodnje in s tem blaginje zadrugnikov. S svojim delom kaže kmetovalcu, kje naj išče rešitev iz zaostaloosti in revščine, pri tem pa mu nudi vse pomoč.

Sicer pa so dejavnost KZ Metlika opazili vsi kmetovalci tega področja. Število njenih članov raste. Celo na hrvaški strani so kmetje, ki se žele vključiti v metliško zadrugo. Prav gotovo se bo v metliški občini najprej pojavilo vprašanje ene zadruge za vse občino. Ne zato, da bi močnejša zadruga zadržala manjše, pač pa zato, ker ima večje možnosti in boljše pogoje za tisto osnovno dejavnost, ki jo imajo zadruge v našem gospodarskem in družbenem življenju: odpravo zaostalosti, dvig kmetijske proizvodnje ter ustvaritev socialističnih odnosov na vasi. Metliška zadruga krepko dela na tem polju.

Peter Romančič

Kadar v Metliki odkupujejo prašiče, je v mestu tesno.

cih jih je zadruga odkupila že nad dva tisoč (v skupni teži nad 200.000 kilogramov). Pri povprečni ceni 225 din za kilogram pomeni to 45 milijonov din prometa samo s prašiči! Zadruga ima sklenjenih 800 pogodb za rejo prašičev. To niso reči samo iz njenega območja, ampak jih je čedalje več tudi iz območja drugih zadrug.

like naloge. S starim načinom obdelave in mešanih sort danes ne gre več. To so spoznali že mnogi vinogradniki. Prvi so pričeli načrtno obnavljati vinograde na Grabovcu, potem so se odločili nekateri tudi v Bolodražu. Sedaj se dogovarjajo za načrtno obnovo 5 ha vinogradov v Draščih. Najtežje je pričeti, ko pa pričnejo, gre laže.

Zadruga kreditira pogodbeniku do pospravljanja pridelka izbrano seme, umetna gnojila, škroplivo proti plevelu, zavarovanje proti toči in mu nudi usluge s stroji pri obdelavi. Zadrugnik izjavi, da bo pri obdelavi upošteval navodila pospeševalne službe kmetijske zadruge, da bo oral dovolj globoko, da bo uporabljal ustrezna umetna gnojila in da bo pridelal semenskega žita, če bo priznan za semensko, prodal po dnevnih cenah svoji zadrugi. Letos ima metliška zadruga sklenjenih takih pridelovalnih pogodb za površino nad 30 hektarov. Ker na ta način zadrugniki lahko znatno povečajo pridelke, ne da bi pri tem vlagali svoja sredstva ali kaj tvegali, se bo pogodbeno sodelovanje razširilo še na ostale pridelke.

Izredno važne so tudi usluge zadrugnikom pri obdelovanju polja. Stroj opravi mnogo boljše in ceneje, zlasti pa hitreje kot človek. Znano je, da so privatne usluge zlasti v metliški okolici za oranje in druga poljska dela

Vsako sredo prejmejo kmetje za prodane prašiče iz blagajne metliške zadruge težke stotisočake

Sestanki že jutraj?

Kmetijska zadruga Suhor pri Metliki je imela dosedaj že precej lepih uspehov. V zadnjem času je prepustila odkup živine Kmetijski zadrugi Metlika, za kar dobi suhorska delovila. Težko alj skoraj nemogoče je dopovedati živinorejcu, da dobi za živinčje doma prav toliko kot na sejmu. On žene na sejem, ne glede, kako bo tam prodal. Stara navada.

V kmetijski proizvodnji se KZ Suhor lahko usmeri le v

živinorejo, sadjarstvo in vinogradništvo. Moderni vinograd na Malem vrhu nad Bušinjno vasjo je plod prizadevanj kmetijske zadruge. Z lastniki vinograde so pa še zmeraj težave. Ker ni bila pravočasno napravljena kanalizacija, je poletni

Neki večer v novembru so imeli sestanek, da bi se pogovorili o zavarovalnih delih pri nasadu, odnosno za dokončanje del po načrtu. Navzgor je bil tudi član Okrajne zadrugne zveze. Nič se nisj pogovorili, ker je bilo precej udeležencev se-

Podoba s Suhorja nad Metliko; sprejaj osnovna šola narodnega heroja Martina Južine

naliv odnesel precej zemlje v vas. Namesto, da bi spomladaj poskrbeli za zavarovanje novega vinograda pred nalivi, so se dajali med seboj za drobnarije in okoli gradnje ceste.

stanka pod vplivom letošnjega virusnega pridelka. Sestanek so odložili. Poznavalci svetujejo, naj bi v bodoče v teh krajih, dokler bo kaj mokrote v kletih, sklicevali sestanke jutraj.

NOBENEGA DOLENJSKEGA GOSPODARJA BREZ DOLENJSKEGA LISTA!

TOVARNA ZDRAVIL

„Krka“

NOVO MESTO

čestita vsem delovnim kolektivom in poslovnim prijateljem za DAN REPUBLIKE — 29. NOVEMBER

napisano na marmornati plošči na hodniku pošte.

Naslednji dan smo si ogledali votlino, kjer je bil za časa napada na Drvar Tito. Pred votlino ob cesti je muzej, ki je poln dokumentov iz let NOB.

Z velikim zanimanjem smo si ogledovali veliko fotografijo terena, ki so jo napravili Nemci z letali še pred napadom

količkor pa jih je ostalo, so odšli v bolj rodovitne predele naše domovine. Preostali domačini so nam pripovedovali o grozotah, ki so jih tu počenjali četniki.

Razen raznih živali, ki smo jih srečali med potjo, smo naleteli na nekaj kač; modrasa smo ubili celo sredi polja. V nizinah smo opazili negovana polja, to-

pregnal grozeče deževne oblake. Ko smo vkorakali v Livno, smo bili začudenj nad modernizacijo tega kraja. Nešteto novih stavb raste ob cesti, med najlepšimi je hotel Triglav, ki bi se lahko meril z vsakim hotelom v naših večjih mestih.

Zavzetje Livna v zadnji vojni je terjalo veliko žrtev. Hišo za hišo so trgali partizani iz rok sovražnikov. O tem pričča nešteto spominskih plošč na stebrih tega mesta. V Livnu je tudi več džamij z vitkimi minareti. Za marksistatega izmed nas je bilo to prvo srečanje z džamijo. Večina džamij je zaščitena od države in jih tudi obnavljajo.

naših poslancev

na Drvar. Slika je pritrjena na mizo in zavzema skoraj vso sobo. Na njej je točno označeno, kako so se razvrstile enote padalcev, prostor, kjer so lahko pristajala jedralna letala in ameri napadov proti važnejšim položajem v tem kraju. Tivovo pečino in vso okolico lepo urejujejo, da bo še pozniim rodovom pričala o strašnih načrtih Nemcev, ki pa so se izjalovili ob obremi naših borcev, ki so takrat prihitali od vseh strani na pomoč našemu Vrhovnemu štabu.

da čim više nas je peljala pot, tem slabše so bila obdelana. Žito so samo kosili in nato z grabljami spravljali na kup. Tudi mlati so kar na polju na zelo primitivni način: žito so teptali s konji. Tem kmetom bi bil potreben pouk in pomoč. Zemlja ni tako slaba, vendar s takim obdelovanjem ne bodo mogli dvigniti hektarskega donosa.

Tudi sadjarstvo je zelo skromno razvito, čeprav so tu večje možnosti, zlasti za nasade sliv. Videli smo več velikih nasadov sliv, ki se počasi izcrpavajo. Novih pa skoraj ni, smo opazili le nekaj posameznih grobov, ki smo jih videli na poti. Nemo smo izkazali čast mrtvim junakom.

Blizali smo se Livnanskemu polju, ki je nad 50 km dolgo in ima dovolj vode ter je kot nalašč primerno za poljedelstvo. Ker je veliko lepih travnikov gojijo precej goveje živine in konje. V času zadnje vojne je bilo na tem polju partizanski letališče za prevoz ranjenцев v Italijo.

Taborniki smo pred vzhodom v to rodovito dolino pri kraju Crni luk. Kmalu so nas obkrožili vaščani in se čudili našemu vaščanju, ki je bilo v trenutku postavljeno z ognjiščem, pripravljeno za kuhanje. Posebno so se čudili našim spretim ku-

harcem, ki so nam kaj kmalu pripravile za večerjo okusne nadevane paprike. Zelo so nam tekline po tako dolgem maršu. Za kuhanje smo bili razdeljeni v tri vode in smo se menjali vsak dan. Največ nevedstosti pri kuhanju je imel vol naših najmlajših in ker je hrana nekajkrat dišala, smo jih imenovali »vanilija vođe in to time se jih je oprilelo.

Zvečer smo ob tabornem ognju prepevali narodne in partizanske pesmi. Zbralo se je veliko domačinov in nas poslušalo. Mrzel veter in utrujenost, ki nam je legla na oči, nas je kmalu pregnala pod šotore. Samo straže, zavite v odeje, so se upirale mrzlemu vetru. Tudi naslednji dan nas je spremljal mraz veter, tako da smo se odpravili na pot zaviti kot v zimskem času. Dobro, da je bil več dni veter saj je

Proti Bugojnu

Iz Livna se pot strmo dviga proti Kupresu ob polju istega imena. Videli smo neštete črede ovac, ki jih je čuval pastir, ohrnjen z volneno odejo, zraven njega pa je stal zvesti pomočnik — ovčarski pes.

Hiše v Kupresu so čisto planske, pokrite so z dolgimi skodlami. Za ta kraj smo sišali, da je bil ves požgan v času NOB in da so vsi prebivalci podpirali partizane.

Pončič je močno deževalo in okrog naših šotorov je razsajal vihar, mi pa smo se pod njimi počutili popolnoma na varnem. Iz Kupresa se cesta dviga po dolgih serpentinah v hribe. Pokrajina je podobna naši Goranjski. Ko smo prišli na vrh, smo se neprestano spuščali med orjaškimi drevesi kot v kakem praprazdu. Mlada srna nam je prečkala pot in se ni ustrašila naše bližine.

Mesto Bugojno, ki je z ostalim svetom povezano z železnico, je v zadnjih letih napravilo v izgradnji in ureditvi velik korak. Videli smo velike stavbe, asfaltirane ceste in neonko razvijajo. Tudi industrija se tu zelo razvija.

Pogled iz Tivove pečine na Drvar

Pohod bi bil predolg in prenaporen, če bi ga hoteli vsa prepešati.

Jajce je staro in znamenito mesto ob sotočju Vrbasa in Plive. Tudi to mestce je izredno modernizirano. Kdor ga je videl pred desetletji, ga sedaj ne bi spoznal. Mesto ima polno zanimivosti, zato smo ostali tam kar dva dni. Najprej smo pohiteli v muzej NOB, kjer je bilo zgodovinsko II. zasedanje AVNOJ. Stavba, ki je bila kasneje popolnoma porušena, je danes lepo obnovljena. Oder in njegova bližina sta tako urejena kakor za časa zasedanja. Povsod okrog pa je nešteto slik in pisanih izročil iz časa zasedanja.

Tudi slapove reke Plive smo si ogledali. Tam je neprestano veliko naših in tujih turistov, ki uživajo te naravne lepote.

Z zanimanjem smo si ogledali to lepo, staro bosensko mestce, ki se po eni strani modernizira, po drugi pa skuša ohraniti vse značilnosti preteklih stoletij. Ko smo si hoteli ogledati najstarejši del brdnjave, žal spet nismo mogli dobiti ključa.

V Jajcu smo zaključili naš pohod. Pred nami je bila še pot z vlakom v Pale pri Sarajevu, kjer je bil II. zlet tabornikov Jugoslavije. Veseli smo bili, da smo vse težave tako dolgega pohoda lepo prestali. Ni nam bilo žal, da smo v nogah še čutili posledice tako dolge poti. Tudi krajše vožnje s kamionom med pohodom niso bile prijetne, saj smo se komaj vsi spravili na kamion poln robe.

Videli smo, koliko težav so morali prestati naši poslanci, ko so šli v Jajce. Mi smo varno potovali, oni pa so bili na vsakem koraku izpostavljeni sovražnim zasedam.

Pot nas je peljala preko slavnih krajev naše revolucije. Polno najlepših vtisov na ta partizanski pohod bomo ohranili vse življenje, želimo pa, da bi taborniki in tudi drugi še večkrat napravili to pot in se tako seznanili s slavnimi dogodki narodnoosvobodilne vojne.

Proti cilju — v Jajce

Vso pot nas je spremljal kamion, ki nam je vozil osebno prtljago, šotore in prehrano.

Zdaj tudi Črnometelj

Dolgo časa so si v KZ Črnometelj prizadevali, da so prepričali zadrugnike, kakše koristi imajo od poškodbene reje prašičev, ne da bi sami pri tem kaj tvegali. Zadruga kreditira nakup prašičev, prav tako močno krmila, če so potrebna, ter prašiče zavaruje pri Državnem zavarovalnem zavodu za primer pogina in bolezni. Rejec, ki se ne zaveže za drugo, kot da bo v določenem času zredil prašiča do predvidene teže in ga prodal zadrugi po dnevnih cenah, obračuna posojilo pri prodaji.

Sedaj kaže, da so tudi zadrugniki pri tej kmetijski zadrugi spoznali lastno korist takega sodelovanja z zadrugo pri reji prašičev. Vsak dan prihajajo na sklepanje pogodb. Med njimi tudi taki, ki bi vzeli kredit za štiri prašiče, prodali obvezno zadrugi pa le enega. Na take ponudbe zadruga seveda ne more pristati.

Prečenski pionirji za 29. november
 Pred dnevi se je zglasila pri pionirskem odredu Matije Gubca na osnovni šoli v Prečini smelna ekipa Radia Ljubljana, ki je poslala za Pionirski tehnik nekaj prizorov Manka Golarja »Pionir Markov ter pogovor urednega oddeleka Bogdana z urednikom oddaje. Prečenski pionirji, ki so prvi nastopili pred mikrofonom, so se kar pogumno odrezali. To go bili ponosni, ko so postuhalo od dajo v pionirskem tehniku. Milosimo, da je bil to kar lep uvod v pionirsko slavo in 15. obletni pionirske organizacije in v počastitev 29. novembra.

V četrtek 21. t. m. so se zbrali v dvorani DLP v Prečini vsi pionirji in prisotnostno sprejmujo članov iz L. razreda in organizacijske pionirje. Oziroma zbor je za pred pionirsko himno, odredni načelnik Bogdan pa je podal nekaj misli o pionirjih in čestil k sprejemu, nakar je zbor zapel še nekaj pionirskih. Pionir Boljan je odigral na harmoniki šopek narodnih, zatem pa je tovariš iz Talmištra za notranje zadeve iz Novega mesta prikazal vrsto posnetkov s področja prometa. Pionirji so s zanimanjem poslušali tovariša ki jim je tudi predaval. Tudi to je bilo v čast pionirske dne.

Peter Romančič

Zagreb bo dobil moderno avtobusno postajo
 V Zagrebu bodo zgradili veliko avtobusno postajo, prvo te vrste v državi. Imela bo perone za posamezne avtobusne proge, čakalnice, prodajalnice vozni listkov, kioske za časopise, razglasno postajo, informativni center za vse avtobusne proge v državi, garderobe in podobno.

Kupčije v Avstrijo
 Po treh tednih razgovorov so 8. novembra na Dunaju podpisali protokol o blagovini zamenjavi med Jugoslavijo in Avstrijo za čas od 2. nov. 1957 do 30. oktobra 1958. S tem protokolom ni določen obseg blagovine zamenjave, pač pa je omenjeno, da se bo znaten del jugoslovskega izvoza odvijal na osnovi avtomatskih licenc v nemomejnih količinah.

Kolesarska vas
 Vas Prahovo blizu Nego. ob Donavi je prav res vas kolesarjev, saj šteje 450 hiš in čez 300 koles. To je prvi rekord. Drugi je pa ta, da ima vas 5 kolesarskih prvakov, med njimi tudi eno ženo.

Janez Kovarik

Številne znanice in priloge je globoko presunila vest, da je 21. novembra v ljubljanski bolnišnici nepričakovano umrl na posledicah zavratne bolezni Janez Kovarik, direktor Industrije obutve v Novem mestu.

Janez Kovarik se je rodil v Trebnjem 20. II. 1910 kot sin davnega uslužbenca. Ze v rani mladosti je izgubil očeta. Po končani osnovni šoli se je izučil čevljarstva obrtni na strokovni šoli v Ljubljani. Kot čevljarški pomočnik je delal v raznih krajih, l. 1938 pa je prevzel mesto poslovođe v čevljarški delavnici Grlic v Novem mestu, kjer je ostal do Italijanske kapitulacije. V delo OF se je vključil že leta 1941 in sodeloval v organizaciji vese čas italijanske okupacije. Nekaj dni po nemški ofenzivi v jeseni 1943 je bil aretiran in po enomesečnem zaporu v Novem mestu odpeljan na prisilno delo v Nemčijo, kjer je ostal do konca vojne.

Po osvoboditvi se je ves posvetil svojemu poklicu in pri tem pokazal izredne organizacijske sposobnosti. V Novem mestu je ustanovil čevljarstvo zadrugo, ki se je pozneje preimenovala v mestno čevljarstvo podjetje in naglo rasla. Zaradi organizacijskih in strokovnih sposobnosti je bil leta 1948 imenovan za direktorja podjetja »Obutev« v Kranju. Po reorganizaciji tega podjetja se je spet vrnil v Novo mesto in prevzel postavo direktorja Industrije obutve. Pod njegovim vodstvom se je podjetje stalno večalo. S svojimi izdelki se ni uveljavil samo na domačem trgu, pač pa tudi že na tujih tržiščih. Največji uspeh in razmah je podjetje doseglo letos, ko je prvič dobilo investicijski kredit, s katerim so nadzidali nadstropje za nove delavnice in nakupili stroje. Za tak razvoj podjetja je imel tovariš Kovarik velike zaslugе, toda prav sedaj, ko se je skupno z vsem kolektivom veselil povečanja podjetja, je omahnil zaradi posledic zavratne bolezni.

Janez Kovarik se je udeleževal tudi izven podjetja. Kot sposoben gospodarstvenik je delal v OLO in raznih svetih ter komisijah. Tudi pri letošnjih volitvah je bil spet izvoljen v občinski in okrajni zbor proizvajalcev. Z njegove smrti je nastala občutna praznina, ki je ne bo lahko izpolniti.

Studentje so zborovali

Da bi se s pričetkom novega šolskega leta, ki se na Univerzi študentem klub okraja Novo mesto, je odbor kluba sklenil, da kakoj ob priložnosti predavanj sklicuje redno letno skupščino. Za je bila pred kratkim v Ljubljani na Univerzi, udeležilo pa se je tudi nekaj neugodni uri preko 50 članov kluba.

Otvoritev je opravil predsednik kluba Franci Pavlinič, delo skupščine pa je vodil Jože Petrič. Skupščini je prvi prisotnoval tudi več letostnih maturantov, ki so bili soglasno sprejeti v klub, tako da so skupščini lahko prisostvovali kot polnopravni člani kluba.

Glavno poročilo o delu kluba v obdobju od lanske skupščine je podal dosednji predsednik Pavlinič, v razpravi pa so ga jopolnili tudi ostali člani odbora, ki so vodili posamezne sekcije kluba. Eno glavnih področij v klubu je bilo ideološko-politično delo, ki ni bilo najbolj izvedeno. Vse delo je slonelo na članih ZK, ti pa so bili v glavnem že preobremenjeni z delom v združenih posameznih fakultet. Člani kluba so pripravili 7 predavanj po temah, ki jih je dal CK LMS. Pozabili se prav tako ne sme uspešnih sestankov na obeh gimnazijah — v Novem mestu in v Črnometelju, kjer so člani kluba seznanili dijake, predvsem osmošolce in sedmošolce, z delom Studentskega kluba in osrednje študentske organizacije — Zveze študentov Jugoslavije, razen tega pa seveda še z opisom in nasveti glede študentskega menzijskega fakultetnega v poročilu je bilo tudi omenjeno, da se med študenti opaža apatičnost. To je negativno in v bodoče bo treba temu problemu posvetiti več pozornosti.

enak položaj pa je tudi pri rokometnih posameznih članov odbora. Tudi v ostalih športnih panogah so študentje med najboljšimi. Zaradi preobremenjenosti s prvenstvenimi nastopi je bilo vse predno nastopov v klubskih vrstah. Tudi propagandnih nastopov na podežlju iz istih razlogov ni bilo. Najkrajnjiši so seveda odbojkarji in rokometisti, ki redno tekmujejo v svojih društvih. Partizani, Lani organiziral prvenstvo okrajnih študentskih klubov v odbojki. Ker je to v lanskem šolskem letu odpadlo, spomnili na to ne bomo smeli spet pozabiti.

Med ostalimi naj omenimo tudi namiznoteniško ekipo kluba, ki je na prvenstvu študentskih klubov Slovenije zavela častno 3. mesto med ekipami. Medij pa je bil tretji med posamezniki. Ista ekipa je tudi na prvenstvu Novega mesta zanesljivo zasedla prvo mesto. Tudi šahisti so bili aktivni, vendar le kot člani SD Novo mesto. Predvidnih klubskih tekmovalnih nastopov v klubskih vrstah, ki redno tekmujejo v vrstah črnometeljskega Partizana. Na turnirju v Črnometelju je študentska ekipa dosegla najvišje mesto.

V razpravi o poročilu in v poročilu posameznih članov odbora je bil odgovoril za posamezne področja dela, je bilo izraženo mnenje, da je bilo delo kluba vidno, da se doseženih uspehov ne da podcenjevati, toda uspehi bi bili lahko še večji, če ne bi delo kluba slonelo na vedno istih ljudeh, ki so navadno preobremenjeni z delom in funkcijami, precejšnje število študentov pa stoji ob strani in vse to le opazuje. Prav zato bo prihodnja novega odbora, da pritegne v delo kluba čimveč študentov, posebno tistih iz nižjih letnikov. Doslej ima klub blizu 80 članov (za člane se štejejo le tisti, ki se vsaj redno udeležujejo sestankov in ki so izpolnili prijavnico), ta številka je pa lahko bila še mnogo višja, če bi se v klub vključili prav vsi študente.

Velik del razprave je bil posvečen štipendijam. Te vedno najbolj zanimajo študente. Navzgor je posebej zanimivo vprašanje zvišanja štipendij, kot posledica zvišanja življenjskih stroškov. Kot predstavnik kluba v okrajni štipendijski komisiji je Pavlinič dejal, da si bo komisija prizadevala, da bodo štipendije zadostne, toda preko zakonsko predpisane meje ni mogoče iti. V zadnjem času se v drugih republikah pa tudi pri nas borijo za zvišanje maksimalne meje na 8.000 do 10.000 dinarjev, toda to so sedaj samo predlogi.

Po poročilu blagajnika in nadzornega odbora je stari odbor dobil razrešeno, nato pa je bil izvoljen nov sedemčlanski upravni odbor in tričlanski nadzorni odbor. Upravni odbor kluba bo v bodoče vodil Janez Markelj, člani pa so Mrzljakova, Bajuk, Mikec, Zunič Simič in Strumbej. Eno več kot dvournem delu je bila letošnja redna skupščina Studentskega kluba okraja Novo mesto zaključena. M. F.

Občinski ljudski odbor ČRNOMELJ

OBČINSKI KOMITE ZKS OBČINSKI ODBOR ZVVI
 OBČINSKI KOMITE LMS OBČINSKI ODBOR UROJ
 OBČINSKI ODBOR SZLD OBČINSKI ODBOR ZB

Naj živi naša socialistična domovina, v kateri si gradi naš delovni človek resnično lepšo in srečnejšo bodočnost. Ob Dnevu republike — 29. novembra — čestitamo vsem Belokranjcem!

**T
R
E
B
N
J
E**

Občinski ljudski odbor

Občinski komite ZKS Občinski odbor ZB
Občinski odbor SZDL Občinski komite LMS
Občinski odbor ZVVI Občinski odbor UROJ
Občinski sindikalni svet

TRGOVSKO PODJETJE s poslovalnico v Trebnjem in Mirni
ČEVLJARSKO PODJETJE TREBNJE
KROJASKO PODJETJE
MIZARSKO PODJETJE
ŽAGA
PEKARIJA
KMETIJSKA ZADRUGA

TUDI V BODOČE SE BOMO POTRUDILI,
DA USTREŽEMO VAŠIM ŽELJAM!

Okrajna zadružna zveza Novo mesto

GOSPODARSKA POSLOVNA ZVEZA
GOZDARSKA LESNA POSLOVNA ZVEZA
ZADRUŽNA HRANILNICA IN POSOJILNICA
KMETIJSKA PROIZVAJALNA ZVEZA ČRNOMELJ
VSE NAŠE DELO UTRUJE POT V SOCIALIZEM!

Rog

trgovsko
podjetje
en gros
**NOVO
MESTO**

pozdravlja vse poslovne prijatelje in se jim priporoča!

KMETIJSKA
ZADRUGA
ČRNOMELJ

se
toplo
priporoča!

Obiščite naše zdravi-
lišče, zadovoljili Vas
bomo s prvovrstno
hrano in zdravilnimi
kopelmi! Stalno imamo
na zalogi razne
vrste vin priznane
kvalitete!

ZDRAVILIŠČE
Doleniske
Toplice

CILJ UPRAVNEGA ODBORA JE S KVALI-
TETNO IZDELAVO ZADOVOLJITI DELOVNE
LJUDI!

„KERAMIKA“
NOVO MESTO

novoteks
NOVO MESTO

VLAGAJMO VSE SILE ZA VEČJO DELOVNO
STORILNOST, KAJTI Z NJO SI GRADIMO BOLJ-
ŠE ŽIVLJENJSKE POGOJE.

**Občinski
ljudski
odbor
Mirna**

Občinski komite ZK
Občinski odbor ZB
Občinski odbor SZDL
Občinski komite LMS
Občinski odbor ZVVI

„Elektro“

NOVO MESTO

pozdravlja vse
potrošnike električne
energije in se jim
priporoča

★

PRIZNANO
DOBRA
VINA
IN
ODLIČNO
HRANO
DOBITE
VEDNO
V

★

LESNA INDUSTRIJA
IN VALJČNI MLIN

„ZORA“

ČRNOMELJ

HOTELU

„KANDIJA“

NOVO MESTO

IZDELUJE PRVOVRSTNE TKANINE ZA ŽENSKA
IN MOŠKA OBLACILA V MODNIH BARVAH.
GENJENIM ODJEMALCEM SE PRIPOROČAMO!

TRGOVSKO PODJETJE

„Potrošnik“

Velika izbira — nizke cene!

ČRNOMELJ

Pozdravljamo kmetovalce
v naši občini in jim že-
lino kar največ uspehov
pri dvigu kmetijstva!

**Kmetijska
zadruga
Straža**

in podjetja:

TOVARNA ŠIVALNIH STROJEV • „DANA“ —
destilacija alkoholnih pijač • KMETIJSKA
ZADRUGA SENTRUPERT • KMETIJSKA ZA-
DRUGA MIRNA • TRGOVSKO PODJETJE SENT-
RUPERT

TRGOVINSKA ZBORNICA
ZA OKRAJ

NOVO MESTO

pozdravlja svoje člane in jim želi še več delovnih
uspehov.

Ob DNEVU REPUBLIKE še posebej čestitamo vsem zavarovancem,
njihovim svojcem, upokojevcem, vsem zdravnikom, medicinskim
sestram in ostalemu zdravstvenemu osebju z željo, da bi še dalje
s svojim delom čim bolj koristili skupnosti.

**OKRAJNI ZAVOD
ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE** Novo mesto

Proizvajamo kvalitetno
obutevi!
Kupujte naše izdelke!

ČEVLJARSKO
PODJETJE

„BOR“
DOLENJSKE TOPLICE

Cenjenim
odjemalcem
in
dobaviteljem
se priporoča

**Kmetijska
zadruga
DOLENJSKE
TOPLICE**

★

Cestitkam ostalih ko-
lektivov se pridružuje
tudi

**TEHNIČNA SEKCIJA
UPRAVE ZA CESTE
LR SLOVENIJE**

NOVO MESTO

s posebnimi čestitka-
mi vsem cestarjem in
uslužbenecem.

**Kmetijsko
gozdarsko
posestvo**

NOVO MESTO

s svojimi gozdnimi obrati:

Novo mesto, Straža,
Poljane, Crmošnjice,
Črnomelj, Kostanje-
vica in Mokronog

ter kmetijskimi obrati:

Zalog, Poljane-Sote-
ska, Crmošnjice in
Birčna vas.

„Kovinar“

strojno in stavbno
ključavničarstvo,
kleparstvo,
kovaštvo,
popravilo tehnic,
mehanike
in galvanizacije

Novo mesto

**MIZARSKA
DELAVNICA
BROD**

P. ŠMIHEL
pri Novem mestu
telefon
Novo mesto 148

TRGOVSKO PODJETJE

Železnina

Novo mesto

vam nudi v svojih poslovalnicah prvovrstno
blago po zmernih cenah!
Oglejte si naše zaloge!

**Okrajna
obrtna
zbornica**

NOVO MESTO

„Prevoznik“

Novo
mesto

**INDUSTRIJA
PERILA
NOVO MESTO**

IZDELUJEMO VSE VRSTE MOŠKE-
GA PERILA PRIZNANE KVALITETE

„MIZARSTVO“

Novo mesto

ČE BOSTE IMELI UDOBNO IN KVALITETNO POHIŠTVO,
BO VAS DOM PRJETNEJŠI! • OGLASITE SE PRI NAS —
POSTREGLI VAS BOMO NAJSODOBNEJE IN PO VAŠIH
ŽELJAH!

Franciška Lovšin - 90-letnica

V sredo 27. novembra bo praznovala LOVSINOVA MAMA na Vinici ob Kolpi 90. leto življenja. Dolgih 90 let, izpolnjenih z materinstvom, ljubeznijo do ljudstva in domačega kraja, je za njo; jubilarica jih z bistrim spominom spremlja tja v otroška leta po 27. novembru 1867, ko se je rodila v znani Mihelčevi družini na Vinici. Njen oče se je kot tlačan udeležil viniškega upora proti fevdalizmu leta 1848. Poročila se je s šolskim upraviteljem Francem Lovšinom, zaslužnim javnim delavcem, ki je bil tudi eden izmed idejnih voditeljev viniškega upora leta 1919. Imela je pet otrok; s trudom in

uzglednim poštenjem sta jih z možem spravila v šole in h krstu, da so postali napred-

ni izobraženi, kar so izpričali tudi v NOB.

Franciška Lovšin je podpirala OF od leta 1941 dalje; njena hiša je bila zatočišče borcem za svobodo. Vrata njene doma so jim bila vselej na široko odprta. Tu se je tudi ustavila in prenočevala delegacija slovenskih odposlancev na svoji zgodovinski poti v Jajce v jeseni 1943. leta. Med okupacijo je Lovšinova mama mnogo pretrpela.

Slaščjenka je v ožjem sorodstvu s pesnikom Otonom Zupančičem; z njegovega življenja sta bila najboljša prijateljca. Ob 70-letnici ji je podaril knjigo zbranih pesmi s temle posvetilom:

»Rešila si me eno zagonetko, prehitela si za dobro me desetletko, in napovedala mi tekmovalstvo, velja — pa dirkajva, vse za stoletko!«

Njen tekmeček je žal že mnogo prej omagal, Lovšinova mama pa je še vedno mladega srca, polna nezlomljive volje in veselja do življenja. Dva prostora v svoji hiši in del vrta je dala v trajno uporabo za muzej in spomenik velikega pesniku.

Znanci, prijatelji in sorodniki Lovšinovi mamini k njemu lepemu jubileju toplo vsoščimo vse najboljšo in ji iskreno želimo: še na mnoga zdravila in vesela leta!

Janez Vitkovič

Potreben posvet

Pred pričetkom pouka na Kmetijsko-gospodarski šoli v Birčni vasi je sklicalo upraviteljstvo šole sestanek staršev mladincev in mladink, ki obiskujejo pouk.

V osnovni šoli se je zbralo lepo število staršev, ki so z zanimanjem poslušali predavanje o pomenu izobraževanja kmečke mladine. Posebno pa gre priznanje predsedniku KZ v Birčni vasi tov. Karlu Grilu, ki je govoril o pomenu teh šol ter obljubil tudi materialno pomoč. Kmetijska zadruga se zaveda, da bo imela veliko korist, če bo mladina — bodoči gospodarji in gospodinjé — izobražena.

Razpravljali so tudi o pripravah za Novoletno jelko. Zene so predlagale naj prično z zbiranjem takoj, tako kot vsako leto. Starši naj prispevajo to, kar so se namenili, žene pa bodo do prinesenega snodla in materiala darila za vse otroke od 3. do 14. leta starosti. Upraviteljstvo KZ je obljubil, da bo zadruga prispevala primeren znesek za obdaritev otrok.

DOLENJSKI OBVEŠČEVALEC

Vedenski koledar

Sreda, 27. nov. — Bernard. Četrtek, 28. nov. — Jakob. Petek, 29. nov. — Ustanovitev nove Jugoslavije. Sobota, 30. nov. — Andraž. Nedelja, 1. dec. — Marjan. Ponedeljek, 2. dec. — Blanka. Torek, 3. dec. — Franc.

SONEK: 1. decembra vzhaja ob 7.23 in zahaja ob 16.18. Dan je dolg 8 ur in 55 minut.

LUNA: 29. novembra ob 7.57 prvi krajec.

KINO

»Krkka« — Novo mesto: od 26. do 28. 11. sovjetski film »Ljudje Lenina« v okviru proslav 40-letnice Oktobrske revolucije. 29. 11. do 1. 12. ameriški barvni film »Bob Roy«. Dom JLA — Novo mesto: od 27. do 30. 11. ameriški barvni film »Vrmi se striček Willie«. O. 1. do 4. 12. francoski film »Julietta«.

»Jadrani« — Kočevje: 27. in 28. 11. francoski film »Marijana moje mladosti«. 29. 11. in 1. 12. ameriški barvni film »Dolina nasilja«.

Cromelj: 28. in 29. 11. angleški barvni film »Hiša tajnosti«. 29. 11. in 1. 12. slovenski film »Ne čakaj na majo (Vesna II.)«.

Melinka: 27. in 28. 11. »Steklena pajčevina«. 30. 11. in 1. 12. ameriški barvni film »Žena z neapeljskih ulic«.

Kostanjevica: 29. 11. jugoslovansko-avstrijski film »Poslednji most«.

Štarija: 30. 11. in 1. 12. nemški barvni film »Zgodba o malem Muku«.

Dol. Toplice: 28. in 29. 11. ameriški televizijski film »Nismo mi angeli«. 30. 11. in 1. 12. ameriški barvni film »Trobenje opoldne«.

Zužemberk: 1. 12. jugoslovanski film »Plavi 9«.

POTUJOČI KINO NOVO MESTO predvaja jugoslovanski film »Pot prijateljski«: v sredo 27. 11. ob 18 ur v Podgradu, v nedeljo 1. 12. ob 11 ur na Trebelnem, ob 15 ur v Škofljanu in ob 18 ur v Šmarjeti.

MALI OGLASI

V NOVO MESTU ZELO UGODNO prodamo enonadstropno dvostanovanjsko hišo s pritlikalnimi, s krasno lego ob Krki, v zelo dobri stanju. Primerno za lasti za obrtnike. Ponudbe pod osem lastnikov — štiri milijone na upravo lista (601.57).

VODNO ČRPALKO BERKEL na 2 cilindra, v dobrem stanju, prodam. Grobovec Franjo. Novo mesto pri Sejmšču.

PRODAM STANOVANJSKO HIŠO z vrhom in njivo. Hiša je 1 km iz Sentjerneja na cesti proti Feterju. Cena ugodna. Ponudbe na naslov T. M. Stara vas 1, pošta Škofjan.

PRODAM ZLATO za zobe. Naslov v upravi lista (600-57).

PRODAM SKORAJ NOV STROJ za izdelovanje stranske opeke (na 1 velik rob) in 400 železnih modelov. Cena približno 100.000 din. Naslov v upravi lista (599-57).

PRODAM DVOSTANOVANJSKO HIŠO v Kandi pri Kolodvoru. Naslov v upravi lista (602-57).

okrožno sodišče, da bi bil Praprotnik Ivan oče nezakonskega otroka Kreske Marije iz Gornjih Sušic in se ji zahvaljuje, da je odstopila od zasebne tožbe.

Praprotnik Angela

OBVESTILA

Za pitanje goveje živine sklepamo pogodbe po izredno ugodnih cenah. Nudimo kredite za nabavo živine in močnih krmil. Najboljše reče pitane živine bomo nagradili. KMETIJSKA ZADRUGA ŽUZEMBEK.

Imenitna venca na grob Janeza Kovarika so njegovi prijatelji darovali 2000 din odk. odboru Rdečega križa za socialne namene. Iskrena hvala!

GIBANJE PREBIVALSTVA

NOVO MESTO V času od 16. do 23. novembra je bilo oženih 14 dekl in 15 dek. Površili so se: Košmerlj Anton, Čevljar, in Jerman Marija, hči kmetovalke, ob iz Vel. Slatnika, Klančar Marijan, strojni delavec iz Zaloga, in Derganc Marija, dečavka s Podgora.

Umrli sta: Carman Valentina, uslužbenec iz Novoga mesta, star 14 let in Golob Franc, uslužbenec, 33 let, iz Zabeje.

KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v novomeški bolnišnici, Vrankovič Ana, hči posestnika iz Dol. Suhorja, ki jo je pijani brat vrgel ob tla, jo teptal in ji poskodoval glavo. Lužar Franc, rudar iz Sp. Vodja, je padel po stopnicah in si poskodoval glavo. Lužar Franc, rudar iz Sp. Vodja, je padel po stopnicah in si poskodoval desno nogo. Mirič Marija, kuharica iz Mačkova, je padla in si poskodovala levo nogo. Slajkovec Franc, zidar iz Zihovega sela, se je ušel v 18 letne roke. Lovrin Jože, sin delavke iz Crnoljca, je pri delovanju v kmetovalki, ob iz Vel. Slatnika, Terzija, uslužbenka iz Loke, se je prevrnila z avtomobilom in si poskodovala levo nogo. Sotlar Slavko, sin uslužbenke iz Mačkova je padel s postelje in si poskodoval desno roko. Hodokla Joža, hči posestnika iz Dol. Suhorja, je padla z tovornega avtomobila in si poskodovala glavo. Hudorovac Zdenka, hči delavca iz Srednje Zabeje, je padla s stola in si poskodovala levo roko.

Pazite na perilo!

V Dolenjskih Toplicah je v večernih urah nekdo pokradel učiteljici U. 15 kosov perila v skupni vrednosti nad 7000 din. Perilo se je sušilo na vrtni in lastnica ga niti zvečer ni popravila. S takim ravnanjem se lastniki sami izpostavljajo nepotrebni nevarnosti.

Z avtom pod cesto

Sofer osebnega avtomobila Aleksander Smider iz Zagreba je 13. novembra zaradi blatne ceste in hitre vožnje pri vasi Gradšče zavozil prek ceste. Pri tem je na vozilu nastalo škoda za okoli 100.000 din, lažje je bila poskodovana tudi sopotnica.

FRANC GOLOB

V preteklem tednu nas je presenetila žalostna vest, da je nenadoma umrl tragične smrti tovariš Franc Golob, upravnik podružnice Ljudske pravice v Novem mestu. Pokojnik je bil partizan od marca 1942; bil je hraber in požrtvovalen bореc, rezervni poročnik in član okrajnega odbora društva rezervnih oficirjev. Velika množica ljudstva na pogrebu je pričala o njegovi priljubljenosti. Na domu se je poslovil od pokojnega Lojze Hlede, na pokopališču v Smihelju pa v imenu Zveze borcev in sotovarišev Bogdan Vrančič.

Smrtna nezgoda motorista

17. novembra okoli pete ure popoldne je vozil iz Kronovega proti Novemu mestu z motornim kolesom gozdarski tehnik Valentin Carman, uslužbenec Kmetijske gozdarskega posestva Novo mesto. Pred njim je vozil z motornim kolesom Ivan Kotar iz Novoga mesta; Carman ga je hotel prehiteti, pri tem pa je zavozil v kup gramoza in zgubil oblast nad vozilom; prevrnil se je 16 metrov čez nasip. Pri tem si je zlomil hrbtnico in je drugi dan v novomeški bolnišnici podlegel poškodbam. V sredo popoldne so pokojnika, ki je bil rezervni oficir, slovesno prepeljali v Škofjo Loko.

S seje okrajne zveze PARTIZAN

Na zadnji seji Okrajne zveze Partizana Novo mesto je predsednik tov. Čizmek-Bor poročal o seji upravnega odbora Zveze Partizana Slovenije. Ta je bila pred kratkim sklicana v Ljubljani, da bi razpravljali o stanju v organizaciji Partizana, in o trenjih, ki so se pojavljale med posameznimi člani upravnega odbora. Trenja so postala očitna po posvetu v Kranjski gori in zlasti po objavi znane izjave predsednika tov. Ribičiča. Večina društev in Okrajnih zvez Partizana je ugodno reagirala na to izjavo. Strinjali so se, da je treba vse pojave zastarelih pojmov in organizacij odpraviti. Zastarele in preživle oblike dela je treba nadomestiti z novimi, naprednejšimi in bolj elastičnimi.

Težave prvošolčkov

S sestanka staršev otrok, ki obiskujejo prvi razred novomeške gimnazije

Pred dobrim mesecem je bil skupni sestanek vseh staršev tistih otrok-dijakov, ki obiskujejo prvi razred gimnazije v Novem mestu. Ravnateljica gimnazije prof. Palmira Kassemkova je povedala marsikaj zanimivega o delu naših otrok in o težavah, ki jih imajo z njimi profesorji. Kar potrebno in koristno je bilo to srečanje, saj nas je bilo zbranih nad 160 ljudi, kar pomeni, da se dobro zavedamo, kaj pomenita vzgoja in izobraževanje mladega rodu.

Mislilo je obdobje prve redovalne konference. Otroci so prinesli domov obvestila, iz katerih je bilo razvidno, kako in kaj.

Ta ali oni bo morda dejal, da je bil kriterij ocenjevanja prestop. Mislili, da nima prav. Tak način ocenjevanja je pravičen zato, ker se moramo zavedati, da je znanje našim otrokom nujno potrebno in da mora biti to znanje čim solidnejše.

Zbrali smo se ponovno, vendar tokrat ne vsi skupno, klicali so nas razredniki po razredih.

Naj opišem, kako je bilo na sestanku, ki ga je vodil prof. Milan Smerdu, razrednik I. a razreda.

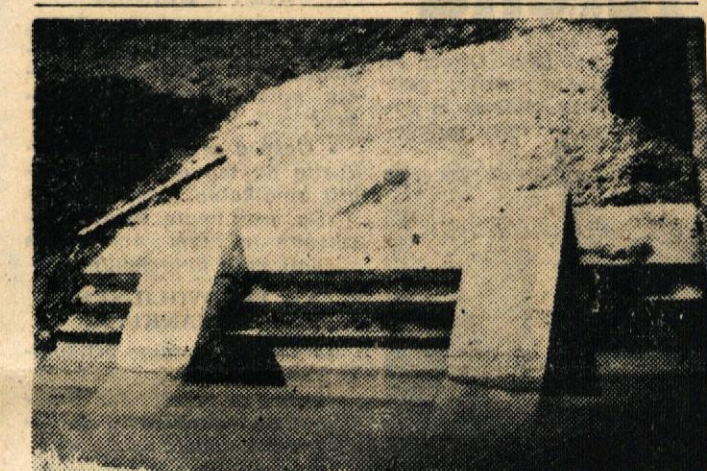
V referatu nam je orisal probleme pri pouku posameznih predmetov. Iz slovensčine so bili ob tej redovalni konferenci slabo ocenjeni le 4 dijaki izmed 40, kar pomeni, da je znanje pri večini še kar solidno. Najslabšim je priporočil naj glasno berejo in se vadijo samostojnega pripovedovanja in obnavljanja snovi. Pri latinščini je težava zato, ker so učenci površni, zavoljo tega je bilo negativno ocenjenih kar 13 dijakov. Ta jezik

- NAROČAJTE
- IN SIRITE
- DOLENJSKI LIST!

zahteva vztrajnega in nenehnega učenja. Tudi znanje nemščine ni preveč zadovoljivo, kajti manjka utrjevanja predelane snovi; ena izmed grobih napak, ki jih delajo nekateri starši pa je, da učijo otroka naprej, oz. več kot jih v šoli. Rezultat takšnega učenja je nepravilen iz treh razlogov: prvi je ta, da učenec, ki že pozna snov, v šoli ni zainteresiran; drugi je, da tak dijak otežkoča delo profesorju, ki se temeljito pripravlja na uro, pa ga tak nediscipliniranec iztrži, tretji razlog pa je, da ga starši večkrat naučijo marsičesa napak.

Tovariš razrednik je nadalje obravnaval še probleme pri zemljepisu, zgodovini, prirodopisu, matematiki, risanju, glasbi in telovadbi, kar so vsi starši z zanimanjem poslušali. Glede discipline je omenil, da je težava z nekaterimi, ki so živahniji, in je prosil starše, naj še oni vplivajo na otroke, da ne bo treba izgubljati toliko besed in časa glede tega.

Starši se strinjajo tudi z zahtevami, da dijaki ne obiskujejo vseh predstav, pa najsi bodo to kino ali kaj drugega, temveč naj gredo le k tistim, ki so zanimive, in v popolnem času. B. L.

Na Temenici pod Biško vasjo so pridni vaščani s prostovoljnimi delom pred kratkim zgradili kar lepo perišče, ki so ga zlasti vsele žene in matere. Kjer je volja in sodelovanje, tam tudi uspehov ne manjka.

Kolesarji in mopedisti

v čast 40. obletnice Oktobrske revolucije

Novo osnovana Okrajna zveza kolesarjev in mopedistov v Novem mestu je priredila v nedeljo 17. novembra svojo prvo prirediteljsko in to v čast 40. obletnice oktobrske revolucije. Kolesarska sekcija je imela hitrostno dirko na progi Novo mesto — Prečna — Soteska — Dolenjske Toplice, medtem ko je mopedistična sekcija izvedla ocenjevalno vožnjo na relaciji Novo mesto — Mirna peč — Dobrešnik — Zužemberk — Dolenjske Toplice.

Hitrostnega tekmovanja se je udeležilo 9 kolesarjev, ki so vozili v dveh skupinah. Ločenih na dirkalnik in turna kolesa. V skupini dirkalnikov koles je privozič prvi na cilj Cvelbar Jože v času 49. min. 50 sek., kar da povprečno brzino 29 km na uro. Kot drugi je privozič v tej skupini Šuštar Janez v času 54. min. 23 sek., ker mu je deficit na tako kratki progi Nemogoč boljše čas. V turni skupini je privozič prvi na cilj Markovič Jože v času 52. min. 7 sek. za njim pa v času 1 ure 3 minute, 38 sekund kot drugi, Vodinovič Milan. Proga je bila zelo zahtevna in težavna zaradi novga gramoza na cestah, in so morali zaradi okvar

na kolesih odstopiti kar štirje tekmovalci.

V skupini mopedistov, 15 po številu, ki so vozili na razdalji 45 km s predpisano brzino 25 km na uro, je dosegel najboljšo oceno Mrzel Franc, ki je prejel na vmesnih kontrolah in ob koncu 2,75 kazenskih točk. Kot drugi najboljši se je pisiral Senčar Stefan, s skup. oceno 3,15 kazenskih točk, in kot tretji Vidmar Slavko s 4,75 kazenskih točk.

Po uspelem zaključku tekmovanja, ki je minilo brez najmanjšega incidenta ter je potekalo točno po določnem programu, je bila v novi sezoni Zdravišča Dol. Toplice majhna slovesnost v počastitev 40. obletnice oktobrske

Še dve šahovski

Za več let se redno prireja brzozetno prvenstvo slovenskih mestnih reprezentant. Reprezentanca Novoga mesta sodi med najboljše v Sloveniji. Vedno se je udeleževala tega tradicionalnega tekmovanja le letos ji je bilo to onemogočeno. Vzrok? Ni denarja. Društvo je brez sredstev, prošnje za pomoč pa so bile neuslišane. Tako so novomeški šahisti, ki so zadnje čase počeli nekaj pravih uspehov, morali tokrat ostati doma. Tekmovanja se bodo udeležili

Čromelj zadovoljen z rokometnim uspehom

Slovenski rokometni sodniki so dali preteklo nedeljo v Crnoljci končni žvižg, s katerim so se zaključila letošnja republiška prvenstva v mater rokometu za moške in ženske.

V republiški ligi sta leto, zastopali dolenjska moštva moška in ženska ekipa TVD Partizan Čromelj. Največji uspeh je dosegel ženska ekipa Partizana Čromelj, ki je v konkurenci najboljših ekip Slovenije dosegla drugo mesto. Prvo mesto je osvojila ekipa Svobode iz Ljubljane, za Crnoljcem pa se je zvrstilo še pet ekip. Kot prvak Dolenjske se je ženska ekipa na piasrila v ligo in je v prvem tekmovanju zelo uspešno tekmovala. V šestih tekmah je bila le enkrat poražena in sicer v tekmi s slovenskim prvakom Svobodo. Igralci so v ligo dosegli 30 golov, dobile pa so jih samo 13. Tudi dve igralci sta se pisirali na listo najboljših strelcev. To sta Anica Zunič (13 golov) na 3. mesto in Mimica Zunič s osmimi zadetki na 5. mesto. Vrstarica Partizana na 6. mesto, pokazala da bo lahko prihodnje leto branila vrata reprezentance Slovenije proti Srbiji in Hrvatiki.

Moška ekipa je bila letos v večliki športni krizi in je zasedla 12. mesto. Spomladi bodo tekmovali v ligi mlajši rokometši.

Prekop zemeljskih ostankov borcev NOB v Birčni vasi

Posmrtni ostanki naših dragih borcev so v znanih in neznanih grobovih po vsej naši domovini. Ni jih malo. Da se vsaj delno odkolži spominu padlih, je krajevna organizacija Zveze borcev v Birčni vasi prekopala posmrtno ostanke štirih padlih borcev iz NOB. Trije so padli v borbah na Ljubno, enega pa so prepeljali svojci s Kočevskih hribov, kjer je bil zakopan doslej.

Prekop so opravili člani ZB ob spremstvu lepega števila do-

Pokrajinska proslava CMD

V torek, 19. novembra, so se zbrali v Novem mestu v svojih društvenih prostorih duhovniki, člani Čimlentočjskega društva, kjer so na pokrajinski proslavi obravnavali razna vprašanja. Tako je o 40-letnici Oktobrske revolucije in o našem državnem prazniku 20. novembra govoril pokrajinski predsednik Lojze Zabkar iz Crnoljca. Zlasti je poudaril usodnost Oktobrske revolucije in posledice teh idejnih valov v svetu v teku 40 let. Za njim je govoril v idejnem referatu Lojze Zupanc z naslovom: »Dr. Janez Evangelist Krek in jugoslovanska misel«. Klemen May je recitiral lepo Vovkovo »Pesem bratom«. O svojih vtisih v Združenih državah Amerike v maju in juniju letos je poročal župnik in pisatelj Janez Kmet. Svoje občutke je izrazil v končnih besedah: »Ljubo doma, kdor ga ima.«

Sestanek in proslava se je udeležilo 16 članov CMD dolenjske pokrajine.

Dobro je preizkušal

Ivan Vrabec iz Mokronoga je kupil moped. Na trgu ga je preizkušal, kako kaj gre. To pa je opravljal tako nerodno, da je zavozil v Bučveva vrata. Pri tem je dobil lažje poškodbe, na mopedu pa ima okoli 7000 din škode.

Kratke športne novice

Prve dni decembra bodo v Ljubljani priredili zelo kvaliteten odbojarski turnir, na katerem bodo poleg reprezentance Bosne in Hercegovine ter Slovenije sodelovali tudi mestni reprezentanci Loda (Poljska) in Budimpešte. Slovenska izbrana ekipa je že prišla s pripravami. Trener naše republiške reprezentance Miloš Kosec je na skupne priprave povabil iz najboljših odbojkarjev iz vse Slovenije, med njimi, tudi tri igralce novomeškega Partizana — Simiča, Dolena in Medica. Zanimivo je, da dejata največ igralcev v reprezentanci ZOK Ljubljana in novomeški Partizan (vsak po tri), medtem ko sta Brank in Fužinar izdelena v izbrani dvanajstori le z dvema igralcema, izbra Simiča, Dolena in Medica v reprezentanci Slovenije je lepo priznanje ne samo omenjenim odbojkarjem, ampak tudi celotni ekipi novomeškega Partizana.

Namizni tenis ima v Novem mestu precej privržencev posebno med mladino. Zanimanje je veliko, žal pa Namiznoteniški klub »Elane ne more vsem ustreči, ker

nima prostorov. Rekviziti so sedaj že na razpolago — klub ima že štiri svoje mize, ni pa prostorov, kamor bi jih lahko postavili in kjer bi lahko igrali. Pozimi je namiznoteniška sezona na viski in ker se zima približuje, bo treba čimprej nekaj pokreniti, da se mladini omogoči udeleževanje v tej lepi športni panogi.

Zanimiv je primer, ki se je dogodil pred kratkim. V soboto in nedeljo je bilo v Ljubljani letošnje posamično prvenstvo Slovenije v namiznem tenisu. NTK Elan je sklenil, da na turnir pošlje tri najboljše mladince in enega pionirja. Ti so se poletno pripravljali v neprimernih ključnih prostorih Doma JLA, pred kratkim pa so igranje še tam prepovedali. Šele nekaj dni pred prvenstvom so dovolili trenirati, toda le najboljše. Kaj pa drugi, ki jih prav tako vesel namizni tenis, bodo tudi pozimi ostali brez možnosti, da bi igrali z nekaj žogico? Da, tu bo treba nekaj ukreniti! Poleti namizni tenis ni bil toliko privlačen, pozimi pa je to ena najbolj popularnih iger.

Izvršujemo prevoze s tovornimi avtomobili in avtobusi po nizkih cenah!

TOVORNI IN AVTOBUSNI PROMET „GORJANCI“

Novo mesto Za največji praznik narodov Jugoslavije — Dan republike — pozdravljamo vse soferje in sorodna podjetja, kakor tudi vse potnike, ki potujejo po lepi Dolenjski!

OB OBLETNICI ROJSTVA NOVE JUGOSLAVIJE. CESTITAMO IN POZDRAVLJAMO VSE CESTARJE, DELAVCE IN USLUZBENCE, ZELEC JIM SE NADALJNIH USPEHOV PRI DELU!

Okrajna uprava za ceste NOVO MESTO

Sredi vztrajnega in uspešnega dela je po kratki, a težki bolezni omahnil tovariš

JANEZ KOVARIK

ČLAN ZBORA PROIZVAJALCEV OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA OBČINE NOVO MESTO IN DIREKTOR PODJETJA INDUSTRIJE OBUTVE NOVO MESTO

Od pokojnika smo se poslovili v soboto, dne 23. novembra 1957.

Novo mesto 22. novembra 1957.

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR NOVO MESTO

Ob 15-letnici ustanovitve pionirske organizacije

Pesem dolejskih pionirjev

Partizanska pesem, ki se je razlegla iz ust naših borcev in bodrila naše narode v ljudski revoluciji, je postala kaj kmalu tudi last naših najmlajših. Kako pogumno so prepevali partizanske pesmi na številnih prireditvah, vendar pa so si močno želeli prav svojo pionirsko partizansko pesem. Dolgo so prosili zanjo, posebno belokranjski pionirji niso dali miru prej, dokler jim ni naš dolejski rojak partizanski komponist Marijan Kozina napisal in uglasbil pesem »Slovenski pionirji«, ki je postala himna belokranjskih pionirjev, sedaj pa je himna vseh slo-

venskih pionirjev. Tudi pokojna vzgojiteljica iz Novega mesta Marija Dernovškova ni pozabila dolejskih pionirjev in jim je napisala pionirsko kolo, ki je zamakalo partizana Milana Apiha in ga je že julija 1944 v vojni vasi pri Črnomlju tudi uglasbil. Tako so dobili mladi Belokranjci spet novo pionirsko pesem, ki so jo radi prepevali. Isto besedilo je jeseni 1944 uporabil za melodijo znani glasbenik Radovan Gobec in so jo prvič zapeli pionirji iz Gornjega gradu na svoji proslavi. V naši sončni Beli krajini pa so nastale še druge partizanske o-

pionirjih, ki so jih uglasbili Pahor, Šivic, Pirnik, Cvetko in Korošec. Tudi pionirji na Kočevskem niso ostali brez svojih pesmi. Tako so že februarja 1944 v Gorenici peli pionirji na mitingu svojo »Pionirsko«, ki jo je napisal na melodijo Parme »Mladi vojaki« pisec teh vrst. Ta pionirska pesem je postala himna vseh kočevskih pionirjev in je odmevala na mitingih in v partizanskih šolah do Oslinice in Kočevja. In še ena pesem je nastala na Kočevskem: »Mladi pionirji«, ki jo je marca 1944 napisal mladi aktivist rajona Banja loka Franci Ožbalt svojim pionirjem v Rogatem hribu in Črnem potoku. Ko pa se je aprila 1944 udeležil mladinskega seminarja v Semiču, je tam pokazal to besedilo Marijanu Kozini, ki je učil tečajnike partizanskih pesmi. Kozina je čez noč to pesem uglasbil in naslednjega dne jo je že zaigral presenečenim mladincem, ki so se jo tudi naučili in ponesli svojim pionirjem. Pionirji na Kočevskem so bili te pesmi še posebno veseli, saj je bila tako njihova in so jo ponovno prepevali ter bili hvaležni tov. Kozini. Končno je to besedilo uporabil za melodijo tudi komponist Marko Pirnik in jo ponesel pionirjem na Primorsko.

Ko danes prepevajo naši pionirski pevski zbori te svoje pionirske pesmi, ne vedo, da so nastale v partizanih in da je večina tekla zibelka ravno v naši Dolenjski, Beli krajini in na Kočevskem. Takratni pionirji se z veseljem spominjajo teh dni in so ponosni nanje. **Jože Tratar-Učo**

MRTVA STEBLA — (Foto: Vlastja)

NEKAJ OKROGLIH

GLEDALIŠKI BILJETER PRI ZOBARJU
»Kateri zob vas boli?«
»Balkon, prva vrsta, levo tretji.«

PREKOSIL GA JE
»Si slišal, neki pianist je štirinajst dni nepretrgoma igral na klavir...«

»To ni nič; jaz že sedem let nepretrgoma igram na loteriji.«

PREDRAGO JE
»Tako, vi ste sredi Pariza, na najbolj prometni ulici ozmerjali in udarili policajca, ki je bil v službi. Obojni ste na plačilo 500 frankov. Imate kakšno pripombo k tej razsodbi?«

»Hm, pripombo bi že imel, ampak po tej ceni je zame predrago...«

KLIN S KLINOM
Ford, kralj avtomobilov, predsednik sindikata avtomobilskih delavcev ob uvažanju avtomatizacije v tovarnah:

»Gospod predsednik! Poizkusite od teh avtomatov dobiti sindikalno članarino.«

»Da, prav imate. Prosim, poizkusite vi tem avtomatom prodati vaše avtomobile!«

NA PREDVOLILNEM SESTANKU
»V volitve moramo pritegniti tudi žene...«

»Dobro si rekel! Jaz predlagam tri tovarišice... da bodo uredile voliše.«

ZATO TOREJ
»Kaj vam tako ugaja v igri te igralke, da tako navdušeno ploskate?«

»Veste, nisem dobro videla, kako ima narejeno bluzo, pa bi rada, da se enkrat pride na oder.«

EDINI VHOD
Zaljubljenec: »Srčkana moja, povej mi, skozi katera vrata lahko pridem v tvojo spalnico?«

»Skozi vrata poročne sobe na občini!«

KOVINSKI NEBOTIČNIK
V New Yorku so zgradili nov nebotičnik, ki ima 38 nadstropij. To seveda ni za Ameriko nič posebnega, posebnost je pa to, da je ves zgrajen iz jekla in bronu. Konstruiran je po največjih arhitektonskih načelih in najsodobnejše opremljen.

»Karakter... to je — tako na primer kakor nekakšen stroj, ki gre sam od sebe in orje hribe in doline.«

»Oo sinko moj, sinko moj!« toži starka in se obrne k Italijanu. »Si slišal, otrok?«

»Dobro, dobro!« malo splašen, a mirno pritrdi Italijan, ki je opazil, da razpravljata o nečem važnem.

Nikoletina se izkašlja, ko da preizkuša svoje govorno oržje, in preide v napad: »Kakšen bog neki! Kje si pa videla boga, če že t'bo veruješ vanj?«

»Kje si pa ti videl tisti tvoj karakter, če že z njim orješ hribe in doline?«

»Komisar nam je pripovedoval. Petdeset mož je to slišalo.«

»Tudi jaz sem slišala boga. Kadar gori v nebesih zagrm, ga slišijo vse države od Bosne do Like, ne pa tvojih petdeset mož. Daj, reci, kdo potem tam zgoraj bliska in grmi, če ni boga?«

Fant se ježi in nekam nedoločeno mrmra: »Hm, grmi! Kaj me izprašuješ, kaj nisva v šoli. Saj se ve, kaj grmi.«

Resnično metliška

Na semanju dan prideta v Metliko dva starejša zakonca iz okolice, da bi kupila prašička za rejo. Prišla sta zgodaj, pa ste se dogovorila, da bo ona obiskala neko znancko, njega pa okrog osmih poiskala na sejmišču.

Komaj se je žena odmaknila, je mož zavil k Makarju na silce, da si priveže dušo. Tu je bilo že več znancev, zato je mimogrede izpraznil tri sta kratke. Nekdo je povedal, da imajo pri Grbcu dober golaž. Od Grbca je šel mož z njemu enakimi čez plac, da vidi, kaj je napredaj na štantih. Če si že tam, kdo bi šel kar tako mimo Mežnaršičeve gostilne! Stuc ali dva se priležeta po golažu. Ampak, se spomni mož, sedaj je čas, da gre proti sejmišču, žena ga gotovo že išče.

Vražja smola ali kaj, da gre pot proti sejmu mimo Barbičeve gostilne. Kako bi šel mimo, da se ne bi oglašil. Pa glej zlomka! Tam je spet skupina znancev, ki pije likof, kdo ne bi prisedel, če te povabijo.

Tako je minilo pol dne in sejem. Po dolgem iskanju in povpraševanju je žena našla svojega možička v veseli družini v gostilni. Pričela se je kisati in grajati moža: »No, dan sva napravila, ti si po vrhu zapravil še precej denarja, nazadnje pa sva ostela brez prasca.«

»Muči, žena moja! Ti se nič ne boji, dokler imaš mene, ne boš brez prasca pri hiši!«

Šampanjec — vino slovenskih trenutkov

Med najbogatejša vinska področja v Franciji, tej klasični deželi dobrih vin, spada Champagna (Šampanja), pokrajina ob bregovih reke Marne. Tukaj pridelujejo lažja bela vina, ki jih predelujejo v slavni šampanjec.

Šampanjec je pred 250 leti začel izdelovati dominikanski menih Perignon. Vino iz teh krajev več let zori v steklenicah, v katere dodajo sladkorno-likersko raztopino; ta znova prevre in razvije ogljikovo kislino, ki peni in osvežuje šampanjska vina. Šampanjec spada med najbolj znana vina in ga pijejo od slovenskih trenutkih, prireditvah in podobno.

NA SODIŠČU
»Razprava je pokazala, da ste z ženo zelo slabo ravnali, da ste vso plačo zapili, da ji niste dali skoraj nič in podobno, zato bomo zakon razvezali, ženi pa prisodili vsak mesec pet tisoč din.«

»Joj, tovariš sodnik, kako ste dobri. Jaz ji bom tudi dal večih kak stotak, pri moji veri da bom!«

Domača, čeprav grenka...

V neki vasi v našem okraju se na delavnici popoldne ustavi lep avto Amerikanca, dolejskega rojaka, ki je po dolgih letih prišel domov na obisk.

Šofer s solunske fronte

V Požarevcu živi šofer Peter Bilav, ki je začel voziti avto že talarat, ko je bilo v vsej Srbiji le pet motornih vozil. V tridesetih letih vožnje, pravi sam, sem prevozil nad tri milijone kilometrov, brez sleherne nesreče. No, nekdo sem povozil kokaš, pa se mi zdi, da še ta nezgoda ni bila po moji krivdi.

Ko je na Solunski fronti vozil komandanta konjeniške divizije, se mu je avto večkrat pokvaril. Ko sta nekdo spet tako običajla, ker se je pokvaril akumulator, ga je vprašal polkovnik, kaj se je zgodilo. »Električni tok mi je pobegnil,« je odgovoril šofer Bilav. Polkovnik je molče stopil iz avta in čisto resno začel po cesti iskati tok... Med raznimi osebnostmi je Bilav vozil taktkrat tudi polkovnika Hooverja, komandanta Rešilne vojske, ki je kasneje postal predsednik ZDA.

Moderni sadovnjaki v Makedoniji

Posebna komisija strokovnjakov je za LR Makedonijo izdelala perspektivni plan za 6.000 hektarov modernih sadovnjakov plantažnega tipa. Največ teh sadovnjakov bo v znanem sadijskem področju okrog Prespanskega jezera. Obnovili bodo pa tudi dosedanje sadovnjake, ki zajemajo okrog 9.000 hektarov. Računajo, da se bo letni pridelek sadja v Makedoniji kmalu dvignil od dosedanjih 50 na 100 tisoč ton.

Dvorepa pujska

Svinja Milana Petrovića iz Indžije (Srbija) je skotila dva pujska; vsak ima tri uhleje in dva repa.

Ilustracija iz knjige »Doživljaji Nikoletine Bursaća«

obisk. Domačini, ki le »slučajno« popivajo v gostilni, hitro obkolijo lastnika avtomobila in se z njim zapleto v pogovor.

»Strela, gospod Amerikanec, kako krasen avto imate. V kolikem času si ga tam lahko prisluzite?«

»No, če bi nič ne zapravil za hrano, obleko, stanovanje in pijačo, bi ga imel takole v dveh letih.«

»Madonca, Jože: si slišal! Pomisli, kakšen standard. Pri nas takega avta ne zaslužiš niti v sto letih!«

»Prav res ne,« odgovori Amerikanec. »Če bi v Ameriki delali tako kot vi, popivali kar na delavni dan, res ne bi imeli avtomobila, še več: že davno bi pomrl od lakote. Je pač tako: vi imate raje brezdelje in vino, mi pa delo in avtomobile!«

Podri je težkega jelena

Okrajni cestni nadzornik tovariš Avgust Mežnaršič iz Trebnjega se lahko pohvali že s prenekatero lovsko zmago. Nič koliko škodljivih divjih svinj je že podri njegov precizni strel.

Tudi motorji »proizvajajo« gnoj

Najhujši ugovor starokopitnih kmetovalcev in nasprotnikov mehanizacije v kmetijstvu je ta, da traktorji ne morejo zamenjati volov in konj, ker ne dajejo gnoja, kakor ga daje vprezna živina. Sedaj so ta ugovor začele praktično pobijati še Fordove tovarne avtomobilov (ZDA). V teh tovarnah je začel obratovati nov oddelek, ki od odpadkov pri proizvodnji motornih vozil proizvaja dnevno 36 ton umetnih gnojil.

del dobrodušnega in vedno nasmehanega Gustina, ko jo je rezal kar z dvema puškama na rami proti Korhom pri Dobrničju. V nedeljo, 27. oktobra, pa je padel pod njegovim strelom v korčijski smajni pri Dobrničju, zadet v vrat, nad 200 kg težak jelen. Razpon krasnega rogovja meri 105 cm. Slika nam kaže, da je res tako. Otroci so imeli neizmerno veselje; vsak je hotel jelena zajahati in podržati za rogove. Jelen in seve.

NOVI NAROČNIKI NAŠEGA LISTA:

- Bajuk Martin — Ljubljana
- Škulj Alojz — Dol
- Bregar Anton — Hudenje
- Kos Ljudmila — Sentrupert
- Krošel Anica —
- Radobova vas
- Gajič Pepca — Brod
- Bojanc Frančiška — Dolga njiva
- Gačnik Janez — Zadar
- Kozan Jože — Tribučje
- Grahek Stefka — Podlubeč
- Kuhar Božo — Banja Luka
- Može Alojz — Mostar
- Tratar Stane — Koceljevo
- Korže Franc — Ljubljana
- Kuhar Matija — Osojnik
- Penca Franc — Ljubljana
- Sladič Marija — Jablanice
- Zagorec Jože — Novo mesto
- Lindič Martin — Stara vas
- Mlakar Pepi — Gorenje Dole
- Zlogar Alojzija — Velike Poljane
- Mravinec Franc — Nova Lipa
- Špehar Franc — Hrast
- Pašič Mirko — Zagreb
- Dular Darko — Visoko
- Gačnik Janez — Zadar
- Gorenc Jože — Požarevac
- Judež Anton — Mladenovac
- Kovačič Jelka — Petrovo brdo
- Lakner Vladimir — Dugo selo
- Penca Andrej — Zadar

že, da je res tako. Otroci so imeli neizmerno veselje; vsak je hotel jelena zajahati in podržati za rogove. Jelen in seve.

da tudi lovec sta bila povsod veselo sprejeta, tako v Dobrničju, kakor tudi v Trebnjem. Tov. Mežnaršiču vsi prijatelji in znanci, posebno lovci, prav iskreno čestitamo in mu želimo še mnogo »dobrih pogledov.«

Stanko Pleskovič

Kovinski nebotičnik

V New Yorku so zgradili nov nebotičnik, ki ima 38 nadstropij. To seveda ni za Ameriko nič posebnega, posebnost je pa to, da je ves zgrajen iz jekla in bronu. Konstruiran je po največjih arhitektonskih načelih in najsodobnejše opremljen.

»Karakter... to je — tako na primer kakor nekakšen stroj, ki gre sam od sebe in orje hribe in doline.«

»Oo sinko moj, sinko moj!« toži starka in se obrne k Italijanu. »Si slišal, otrok?«

»Dobro, dobro!« malo splašen, a mirno pritrdi Italijan, ki je opazil, da razpravljata o nečem važnem.

Nikoletina se izkašlja, ko da preizkuša svoje govorno oržje, in preide v napad: »Kakšen bog neki! Kje si pa videla boga, če že t'bo veruješ vanj?«

»Kje si pa ti videl tisti tvoj karakter, če že z njim orješ hribe in doline?«

»Komisar nam je pripovedoval. Petdeset mož je to slišalo.«

»Tudi jaz sem slišala boga. Kadar gori v nebesih zagrm, ga slišijo vse države od Bosne do Like, ne pa tvojih petdeset mož. Daj, reci, kdo potem tam zgoraj bliska in grmi, če ni boga?«

Fant se ježi in nekam nedoločeno mrmra: »Hm, grmi! Kaj me izprašuješ, kaj nisva v šoli. Saj se ve, kaj grmi.«

»Daj, povej, kaj!« napada starka, ko začuti Nikolovo šibko točko.

»Kaj se opriješ tega kot pijanec ploča?« brunda hrust, »Če si že tako navalila, bom vprašal komisarja, potem boš pa videla.«

»Vprašaj, le kaj vprašaj!« se opogumi mati in se mu že kar posmehuje. »A kdo nas je ustvaril, sin moj lepi, če ni boga?«

»Tudi to se ve.«

»Pri tebi se vse ve. Pa ko si že tako moder, kdo je ustvaril sonce, če ni boga?«

Nikoletina je videla, da ga bo nadaljnji razgovor pahnil v hude škripce, pa se je zatekel k višji sili:

»Bog s teboj, mati, nisem si jaz izmislil tega, ampak je tako prišlo iz štaba odreda. Če komanda pravi, da ni boga, potem ga ni pa mir besedi!«

»Zakaj pa precej ne poveš tako, sramota takšna!« ga prezirljivo prekine starka, prav nič več huda na sina. Po rodu je Ličanka, graničarka, še od svojih dedov vajena spoštovati vojsko in njene naredbe. Zato nima ničesar niti proti tej o bogu. Če vojska reče, da ga ni, potem se pravi: poslušati, zakaj vojska ve, kaj dela.

Z usodo pomirjena se starka obrne k svojemur Italijanu in zmigne z rameni.

»No, Italijanček, si slišal: ni ga. Takšna naredba je izšla pa si pomagaj. Bog z nami in s to hišo.«

»Dobro, dobro!« pritegne Italijan.

Prejšnji torek je na Krki blizu Volavé doživel član RD Novo mesto tov. Šenk Suhli res »dober prijem«. Na trnku je obvisel 127 cm dolg in 16 kg težak sulc. Tovariš Suhli, ki je sulca odri na meh, pravi, da bo iz krasne sulčeve kože, ki od srebrno rdečastorjave barve prehaja v sivo in rumenozeleno, posuto s črnimi madeži, dal narediti svoj ženi usnjeno garnituro, »kakršne najbrže nima še nobena«. Lep plen je razveselil tudi marsikaterega Šenkovega prijatelja ali znanca, ko ga je presentil s kosom okusnega roparja. **M. M.**

Nikoletina Bursać, partizanski deseter, se je ustavil pri materi za čez noč. Sedi ob oknu, s prsi bobna po mizi in s stroгим izrazom na licih poslušata starkino pripovedovanje.

»Sinko moj, samo tebe naj mi ljubi bog in sveta nedelja ohranita v življenju, za vsa druga me ni skrb.«

Nikoletina nič ne odgovori, samo odbija joče prhne in molče ponudi tobacično Italijanu, ujetniku, ki že od zdavnaj živi in dela tu, pri Nikolovi materi.

»Kaj ljubi bog ne bo dal, da se ta tvoja vojska že kaj kmalu konča?« se starka vprašujoče ozre v Nikoletino, ta pa samo kadi in mrko zija v kot. Zraven njega na klopi pa Italijan boža mačko in ji čeblja: »Dobro, dobro!«

Izmed vseh naših besed se je Italijan najprej naučil besedo »dobro« in čeprav zna zdaj že precejšnje število novih, najrajši uporablja to prvo, ker je najbolj gotov, da bo z njo dobro opravil. Tako je zanj »dobro-dobro«, kadar se z grmenjem začne nevihta, dobro je, kadar mu nudijo jesti, kadar gonj svinjo ali kadar se odziva na otroški krič.

Nikoletina se je dobrodušno namrgodila, pa gleda Italijana in mačko, potem pa se obrne k materi: »A tale tvoj — ali je mačke ali je to samo tako — propaganda?«

»Daj no, kaj!« začudena odmahne starka in se nasmeje Italijanu. »Od kod pa bo krščen človek jedel mačke, bog s teboj?«

»Dobro, dobro!« za vsak primer potrdi še ujetnik in se nasmeje obema.

Nikoletina se spet namršti, molči, nekaj žveči, potem pa se zravnava na stolu in se izkašlja. Mati previdno dvigne glavo od ognjišča in čaka, kaj bo fant rekel.

»Mati,« slovesno začne Nikoletina in z dlanjo udari ob mizo, »poslej da veš: ni boga!«

Starka se z grebljico v roki prepadena zravnava. Kar ne more verjeti, da je prav slišala.

»Kaj si rekel?«

»Ni boga, si slišala?«

Branko Čopić: OBRAČUN Z BOGOM

»Od kdaj pa to, sinko moj? Kaj pa ti je?«

»Od nocoj, da veš...«

Starka se prekrizna in vzdihne: »Od koga pa si to slišal — o, jaz ne-srečnica?«

»V četi sem slišal od komisarja. Povedal nam je zadnjič.«

Starka odmahje z glavo in z jezikom cmokne ko ob silni nesreči.

»Kje si pa ti videl tisti tvoj karakter, če že z njim orješ hribe in doline?«

»Komisar nam je pripovedoval. Petdeset mož je to slišalo.«

»Tudi jaz sem slišala boga. Kadar gori v nebesih zagrm, ga slišijo vse države od Bosne do Like, ne pa tvojih petdeset mož. Daj, reci, kdo potem tam zgoraj bliska in grmi, če ni boga?«

Fant se ježi in nekam nedoločeno mrmra: »Hm, grmi! Kaj me izprašuješ, kaj nisva v šoli. Saj se ve, kaj grmi.«

»Daj, povej, kaj!« napada starka, ko začuti Nikolovo šibko točko.

»Kaj se opriješ tega kot pijanec ploča?« brunda hrust, »Če si že tako navalila, bom vprašal komisarja, potem boš pa videla.«

»Vprašaj, le kaj vprašaj!« se opogumi mati in se mu že kar posmehuje. »A kdo nas je ustvaril, sin moj lepi, če ni boga?«

»Tudi to se ve.«

»Pri tebi se vse ve. Pa ko si že tako moder, kdo je ustvaril sonce, če ni boga?«

Nikoletina je videla, da ga bo nadaljnji razgovor pahnil v hude škripce, pa se je zatekel k višji sili:

Nikoletina pa medtem zvija cigareto, molči in nikakor ni zadovoljen s seboj. Resnica, roko na srce, starka ga je s svojimi kočljivimi vprašanji ugnala v kozji rog. Prav bi bilo, to dobro ve, da ji na vse to pošteno odgovori, a kaj mu pomaga, če Nikola tega ne zna.

In kaj naj stori zdaj? Izvil se je, ljubi moj, izvil na strahopeten način: skril se je za avtoriteto štaba in komande. Čudno je takšno junaštvo! Če bomo tudi v prihodnje delali tako in ljudi obsipali s strahom in naredbami, bi kdo utegnil še Nikoletino proglašati za boga, potem pa le glej, kdo si bo upal reči, da ni tako.

Nikoletina se bridko zamisli, ko vidi, kam bi ga lahko zavedla njegova pravkaršnja linija, pa mrmra sam vase:

»O, ne bomo več tako, komisar. Najprej mi moraš razložiti, kako grmi in od kod je človek in tisoč vprašanj, in ko bom to vedel, mi bo lahko zastran boga. Takrat bom lahko tudi materi razložil, a tudi sam si bom na jasnem, ali si mi o vsem tem rekel resnico ali ne.«

Pa se zaze v mater in si še zamrmra: »Ampak pomisli, le odkod ima tako kočljiva vprašanja? Zamajala bi še politkoma brigade, pa kako ne bo mene, navadnega desetarja, najnižji vodilni kader. O mati, mati, nisem vedel, kakšnega agitatorja ima bog v moji hiši!«

(Odlomek iz knjige »Doživljaji Nikoletina Bursaća«, ki bo izšla te dni kot redna knjiga Prešernove družbe za leto 1953.)